

025.5

ป 344 ป

๕.3

ปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกล

ระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี

ปฏิญานินพนธ์

ของ

ประภาศิลป์ พ่องแผ้ว

- 1 ก.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

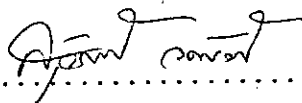
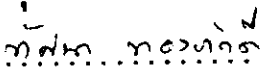
พฤศจิกายน 2534

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

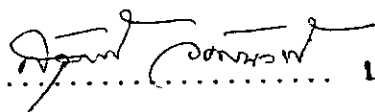
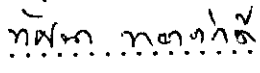
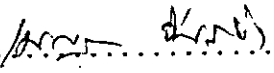
180331

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบใบพิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)
..... กรรมการ
(อ.พัฒนา ทองกัถ์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)
..... กรรมการ
(อ.พัฒนา ทองกัถ์)
.....
(ผศ.เบญจา จินสง่า)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาบัตรฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศ. ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 25 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2534

ประกาศผลการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยคามอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์
สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ทัศนีย์ ทองภักดี กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจา จินสง่า ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และคณาจารย์ใน
ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่มุทกาน อันเป็นพื้นฐานในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ
ไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้อนุเคราะห์ตรวจแก้ไข
และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตลอดจนวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูง

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบคุณนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
ปราจีนบุรี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในงานวิจัยนี้ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ
ที่ได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ ที่มีส่วนช่วยเหลือในงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

ประกาศ ณ วันที่

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	ความหมายและความเป็นมาของห้องสมุดประชาชน	9
	ความเป็นมาของห้องสมุดประชาชน	10
	การดำเนินงานห้องสมุดประชาชน	11
	มาตรฐานห้องสมุดประชาชน	12
	ลักษณะและความสำคัญของห้องสมุดที่มีต่อการเรียนการสอน	15
	การเรียนรู้ด้วยตนเองกับห้องสมุด	17
	การศึกษาทางไกลและวิธีการเรียนการสอน	18
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริการของห้องสมุดประชาชน	21
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่	23
	งานวิจัยในประเทศ	25
	สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า	26

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	32
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	37
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	38
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	85
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	85
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	86
วิธีดำเนินการวิจัย	87
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	87
การเก็บรวบรวมข้อมูล	88
การวิเคราะห์ข้อมูล	88
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
อภิปรายผล	91
ข้อเสนอแนะ	102
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก	110
ประวัติย่อผู้วิจัย	127

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
2 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	38
3 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ	39
4 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพื้นฐานการศึกษา จนจบปริญญาตรี	40
5 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้า ห้องสมุด	41
6 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้น การเรียน	42
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด ด้านสภาพทั่วไปของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	43
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด ด้านครุภัณฑ์ของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	44
9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด ด้านสิ่งพิมพ์ของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	45
10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด ด้านระเบียบการเข้าห้องสมุดของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	46
11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด ด้านบุคลากรของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	47
12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษา ทางไกลที่มีเพศต่างกัน	48

13	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดของ นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพต่างกัน	49
14	การเปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านครุภัณฑ์เป็น รายคู่ของนักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพแตกต่างกัน	51
15	การเปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านสิ่งพิมพ์เป็น รายคู่ของนักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพแตกต่างกัน	52
16	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดของ นักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษานาระบบโรงเรียนต่างกัน	53
17	การเปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านบุคลากร เป็นรายคู่ของนักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษานาระบบโรงเรียน แตกต่างกัน	55
18	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดของ นักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดต่างกัน	56
19	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดของ นักศึกษาทางไกลที่มีระดับชั้นการเรียนต่างกัน	57
20	จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลที่ต้องการยืมหนังสือแต่ละครั้ง	58
21	จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามจำนวนเวลาที่ต้องการยืมหนังสือ แต่ละครั้ง	59
22	จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามจำนวนเงินที่ต้องการจ่ายค่าปรับ หนังสือเกินกำหนด	60
23	จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการตู้รับฝากของ	61
24	จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการบริการเกี่ยวกับน้ำดื่ม	62
25	จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการบริการโต๊ะเก้าอี้ สำหรับนั่งอ่าน	63

26	จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการบริการตอบคำถาม และช่วยค้นคว้า	64
27	จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการวิธีให้รู้จักข้อเท็จจริง และวัสดุในห้องสมุด	65
28	จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามบริการวัสดุทัศนวัสดุ	66
29	จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการจองหนังสือเล่มที่ ต้องการยืมต่อจากผู้อื่น	67
30	จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามต้องการการจัดนิทรรศการ งานโอกาสต่าง ๆ และนิทรรศการหนังสือใหม่	68
31	จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามต้องการจำนวนวันที่จัด นิทรรศการ	69
32	จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามต้องการจัดแสดงปรากฏกา ยด้านที่ พุดเรื่องหนังสือ ประกาศการอ่าน วิจัยหนังสือ จัดอภิปราย	70
33	จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามต้องการการเล่นนิทาน เกม ทายปัญหา แข่งขันวาดภาพ	71
34	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความต้องการรับบริการจากห้องสมุด ด้านสิ่งพิมพ์ของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	72
35	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความต้องการรับบริการจากห้องสมุดของ นักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกัน	74
36	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความต้องการรับบริการจากห้องสมุด ของนักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพต่างกัน	75
37	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความต้องการรับบริการจากห้องสมุดของ นักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนต่างกัน	76

ตาราง	หน้า
38 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความต้องการรับบริการจากห้องสมุดของ นักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดต่างกัน	77
39 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความต้องการรับบริการจากห้องสมุดของ นักศึกษาทางไกลที่มีระดับชั้นการเรียนต่างกัน	78
40 ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้าน สภาพทั่วไป	79
41 ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการด้านสิ่งพิมพ์	80
42 ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการด้านระเบียบการฯ	81
43 ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการด้านบุคลากร	82
44 ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบริการด้านการบริการและกิจกรรม	83
45 จำนวนความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการรับบริการด้านสิ่งพิมพ์	84

บทนำ

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือพัฒนาบุคคลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยการเตรียมคนให้มีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ เพื่อที่จะพัฒนาไปสู่สังคมที่พึงประสงค์ และบทบาทในการสืบต่อวัฒนธรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (จิตรกร ตั้งเกษมสุข, 2525 : 201) สำหรับประเทศไทยประชากรส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่นอกกระบวนโรงเรียน ซึ่งกระจายอยู่ตามชนบท ในจำนวนนี้มีไม่น้อยที่ไม่มีโอกาสทางการศึกษาต่อจากระบบโรงเรียน (ปฐม นิคมานนท์, 2528 : 144) ด้วยเหตุนี้แนวความคิดเรื่องการศึกษาจากระบบโรงเรียนจึงได้รับความสนใจมากยิ่งขึ้น จนปัจจุบันงานการศึกษานอกโรงเรียนเป็นงานที่มุ่งขยายโอกาสทางการศึกษา ให้แก่ประชาชนที่อยู่นอกกระบวนโรงเรียนให้ได้การศึกษาที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และมีพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม (สุนทร สุนันท์ชัย, 2530 : 2)

การจัดการศึกษาทางไกลเป็นการจัดการศึกษานอกโรงเรียนรูปแบบหนึ่งที่ตั้งเพื่อส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต และยกระดับการศึกษาของประชาชนและเกิดความสะดวกในการศึกษา (สมชาย ทิปร, 2531 : 14) กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดการศึกษาทางไกลในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีหลักการและแนวคิดในการจัดการศึกษาทางไกลโดยการใช้สื่อผสม (Multimedia) ในการเรียนการสอนคือ รับฟังรายการวิทยุ เอกสาร คู่มือเรียน และใช้หลักการศึกษาด้วยตนเอง โดยจัดบริการเพิ่มเติมทางด้านวิชาการ เช่น การจัดบริการสื่อเสริมและศูนย์การเรียน หรือแหล่งวิชาการในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, 2533 : 8)

จากหลักการและแนวคิดในการจัดการศึกษาทางไกล ที่ให้นักศึกษามีแหล่งบริการเพิ่มเติมทางด้านวิชาการและศูนย์การเรียน เพื่อให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยเฉพาะนักศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ซึ่งมีจำนวนนักศึกษามากกว่า

ระดับอื่น ๆ และเป็นระดับที่จะเป็นพื้นฐานของการศึกษาระดับสูงต่อไป ดังนั้นการศึกษาขั้นต้นควาจากแหล่งวิชาการเพื่อขยายความรู้ และประสบการณ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของนักศึกษา โดยเฉพาะนักศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนทางไกล ที่มีกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้เรียนไม่ต้องมาเข้าเรียนในชั้นเรียนเป็นประจำ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2531 : 21) และการเรียนการสอนที่กำหนดให้นักศึกษาค้นคว้าและอภิปรายกลุ่มจากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนี้จะเป็นการปลูกฝังให้นักศึกษาได้ฝึกฝนตนเองให้รู้จักวิเคราะห์ข้อคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่มีเหตุผล

สำหรับแหล่งวิชาการที่สามารถจัดบริการให้นักศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนทางไกลที่อยู่ห่างไกลตามชนบทได้อย่างทั่วถึง ก็คือ ห้องสมุดประชาชน เพราะห้องสมุดประชาชนได้จัดอันลักษณะต่าง ๆ มีทั้งห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ห้องสมุดเคลื่อนที่ และห้องสมุดประชาชนตำบล (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2531 : 33 - 34) ห้องสมุดประชาชนได้จัดเป็นศูนย์การศึกษาตลอดชีวิต ให้บริการศึกษาค้นคว้าแก่นักศึกษาที่อยู่นอกระบบโรงเรียน และประชาชนทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมเจตนารมณ์ของหลักการดำเนินการศึกษานอกโรงเรียน (บุรุษ วิชาไพศาล, 2528 : 318 - 322)

เนื่องจากการศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนทางไกลมีความสำคัญต่อการส่งเสริมการศึกษาของประชาชนที่อยู่ห่างไกลตามชนบท ทำให้มีโอกาสดำเนินการศึกษาและวิธีการศึกษาก็ต้องใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งสนับสนุนการเรียนการสอนของการศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนทางไกลให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยการมีสถานที่ที่นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และเป็นศูนย์การเรียนเพื่อให้อำนาจต่อการย้ายออกไปศึกษาด้วยตนเองที่บ้าน จะเป็นการลดค่าใช้จ่ายให้ผู้เรียน ซึ่งจะมีผลต่อการเพิ่มปริมาณนักศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนทางไกล และจะเป็นการพัฒนาการศึกษาของคนในชาติให้ได้ผลดียิ่งขึ้น (สุนทร สุนันท์ชัย, 2530 : 62)

ปราจีนบุรีเป็นจังหวัดชายแดนที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศกัมพูชา มีความสำคัญในด้านความมั่นคงของประเทศชาติจังหวัดหนึ่ง กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้สนับสนุนงานการศึกษานอกโรงเรียนโดยให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจัดการศึกษาทางไกล โดยมีนโยบายให้มีจำนวนนักศึกษาทางไกลเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งในปีการศึกษา 2534 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ปราจีนบุรีมีจำนวนนักเรียนนอกโรงเรียนวิธียะเรนทางไกลระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จากเดิมปีการศึกษา 2533 มีจำนวนนักศึกษา 1,420 คน จนถึงปีการศึกษา 2534 มีจำนวนนักศึกษา 2,903 คน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2534 : 24 - 26) และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรีได้สนับสนุนงานห้องสมุดประชาชนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้เพื่อบริการวิชาการและให้ความรู้ ข้อมูล และข่าวสารในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาทางไกล ซึ่งจังหวัดปราจีนบุรีมีห้องสมุดประชาชนจังหวัด 1 แห่ง และห้องสมุดประชาชนอำเภอ 9 แห่ง ที่อยู่ในการดูแลควบคุมของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ การจัดซื้อหนังสือ และการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนเนื่องจากที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่ ณ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษานอกโรงเรียนวิธียะเรนทางไกล โดยเฉพาะนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีความจำเป็นจะต้องมีสถานที่ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม

ฉะนั้นเพื่อให้การดำเนินงานด้านบริการของห้องสมุดประชาชนและการจัดการศึกษาทางไกลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงน่าจะมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งผลจากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ของนักศึกษานอกโรงเรียนวิธียะเรนทางไกลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี
2. เพื่อศึกษาความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี

3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียน จำนวนครั้งที่เข้าห้องสมุด และระดับการศึกษา

4. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียน จำนวนครั้งที่เข้าห้องสมุด และระดับการศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลจากการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลในการจัดการให้บริการห้องสมุดประชาชนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาทางไกล ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งสามารถจะนำไปปรับปรุงงานของการศึกษานอกโรงเรียนได้ต่อไป

2. ผลจากการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงปัญหาในการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษานอกทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง การดำเนินงาน ด้านห้องสมุดประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษานอกโรงเรียน วิถีเรียนทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน

จังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2534 ที่เป็นสมาชิกห้องสมุดประชาชน เป็นนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 1,149 คน เป็นนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 483 คน ซึ่งได้จากกลุ่มนักศึกษาทางไกลที่ตั้งอยู่ใน 8 อำเภอคือ อังเภอเมือง ประจันตคาม บ้านสร้าง โคกบึง กบินทร์บุรี สระแก้ว วัดমানคร อรัญประเทศ ฉะพระยา รวมประชากรทั้งสิ้น 1,632 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2534 ที่เป็นสมาชิกห้องสมุดประชาชนจำนวน 330 คน เป็นนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 230 คน มัธยมศึกษาตอนปลาย 100 คน ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของยามาเน่ (Yamane, 1967 : 581) ซึ่งรายละเอียดปรากฏอยู่ในบทที่ 3

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 เพศ แยกเป็น

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 อาชีพ แยกเป็น

- 1) อาชีพรับจ้าง
- 2) อาชีพค้าขาย
- 3) อาชีพเกษตรกรรม
- 4) อาชีพรับราชการ
- 5) อื่น ๆ

2.1.3 พื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียน

- 1) เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- 2) เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 3) เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1.4 จำนวนครั้งที่เข้าห้องสมุดต่อเดือน

- 1) มาก
- 2) น้อย

2.1.5 ระดับชั้นการเรียน

- 1) มัธยมศึกษาตอนต้น
- 2) มัธยมศึกษาตอนปลาย ✓

2.2 ตัวอย่าง ได้แก่

2.2.1 ปัญหาในการใช้บริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกล

5 ด้านดังนี้

- 1) ด้านสภาพทั่วไปของห้องสมุด
- 2) ด้านครุภัณฑ์
- 3) ด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด
- 4) ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด
- 5) ด้านบุคลากร

2.2.2 ความต้องการใช้บริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษา

ทางไกล 2 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านประเภทของบริการและกิจกรรมต่าง ๆ
- 2) ด้านสิ่งพิมพ์

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหา หมายถึง ความไม่สะดวก ขัดข้องหรืออุปสรรคในการใช้บริการห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกล ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งจำแนกปัญหาออกเป็น 5 ด้านคือ

1.1 ปัญหาด้านสภาพทั่วไป หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากสภาพทั่วไปของห้องสมุดประชาชน ได้แก่ ห้องสมุดคับแคบเกินไป มีเสียงรบกวนขณะใช้ห้องสมุด ห้องสมุดมีบรรยากาศไม่เอื้ออำนวยให้เข้าไปใช้ การถ่ายเทอากาศภายในห้องสมุดไม่ดี แสงสว่างภายในห้องไม่ดี

1.2 ปัญหาด้านครุภัณฑ์ หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากอุปกรณ์เครื่องใช้ที่จัดบริการของห้องสมุด ได้แก่ การจัดเรียงโต๊ะเก้าอี้ไม่สะดวกแก่การใช้ โต๊ะเก้าอี้ไม่พอกับจำนวนผู้มาใช้ โต๊ะเก้าอี้สัดส่วนไม่เหมาะสมที่จะนั่งอ่านหรือเขียน

1.3 ปัญหาด้านสิ่งพิมพ์ หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากหนังสือ วารสารของห้องสมุดประชาชน ได้แก่ หนังสือบนชั้นเรียงสับกันไม่เป็นระเบียบ ทำให้ค้นหาหนังสือที่ต้องการได้ยาก หนังสือชำรุด หนังสือไม่ทันสมัย หนังสือมีจำนวนไม่เพียงพอ หนังสือไม่ตรงกับความต้องการ วารสารมีจำนวนไม่เพียงพอ วารสารเก่าไม่ทันสมัย หนังสือพิมพ์มีน้อยฉบับ

1.4 ปัญหาด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากกฎเกณฑ์การใช้ห้องสมุดประชาชน ได้แก่ จำนวนหนังสือที่ยืมน้อยเกินไป ระยะเวลาที่ยืมแต่ละครั้งสั้นเกินไป ค่าสมาชิก ค่าปรับแพงเกินไป วิธียืมและรับคืนไม่สะดวก ช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการยังน้อยเกินไป

1.5 ปัญหาด้านบุคลากร หมายถึง ปัญหาที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากบุคคลที่ดำรงตำแหน่งบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน ได้แก่ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีบรรยาท่าไม่เหมาะสม เจ้าหน้าที่ไม่ให้ความสนใจการยืมใช้ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบหน้าที่น้อย เจ้าหน้าที่มีความเคร่งครัดระเบียบการใช้ห้องสมุดน้อย

2. ความต้องการ หมายถึง ความปรารถนาของนักศึกษาทางไกล ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรีในการใช้บริการจากห้องสมุดประชาชน ซึ่งจำแนกตามความต้องการออกเป็น 2 ด้านคือ

2.1 ความต้องการด้านบริการและกิจกรรม หมายถึง ความต้องการเกี่ยวกับการจัดนิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ การจัดนิทรรศการหนังสือใหม่ การบริการจองหนังสือที่ต้องการยืมต่อจากผู้อื่น การบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าการบริการแนะนำการใช้ห้องสมุด การบริการ

ปฐมนิเทศการเข้าห้องสมุดเมื่อเปิดภาคการศึกษา การบริการรายชื่อวารสารและหนังสือใหม่ การบริการยืม การบริการวัสดุทัศนวัสดุ เช่น เทป สไลด์

2.2 ความต้องการด้านสิ่งพิมพ์ หมายถึง ความต้องการเกี่ยวกับหนังสือและสิ่งพิมพ์ จำแนกโดยยี่ห้อระบบการจัดหมู่แบบทศนิยมดิวอี้ ได้แก่ หนังสือเกี่ยวกับศาสนา การเมือง กฎหมาย ชนบทธรรมเนียมประเพณี การศึกษา ภาษา วิทยาศาสตร์ อาชีพต่าง ๆ ศิลปะและการบันเทิง วรรณคดี นวนิยายและเรื่องสั้น ประวัติศาสตร์ ชีวประวัติบุคคลสำคัญ ภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว ความรู้รอบตัว เบ็ดเตล็ด ความต้องการเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์แบ่งตามประเภท ตำรา และแบบเรียนหนังสืออ้างอิง หนังสือสารคดี หนังสือบันเทิงคดี วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์

3. ห้องสมุดประชาชน หมายถึง แหล่งศึกษาแบบไม่เป็นชั้นเรียนของกรมการศึกษา นอกระบบเรียนซึ่งเป็นแหล่งรวมหนังสือ เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สำหรับให้ประชาชนทุกเพศทุกวัย เข้าไปใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้า และพักผ่อนหย่อนใจ

4. นักศึกษาทางไกล หมายถึง ผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ณ สถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนและลงทะเบียนเรียนวิธีเรียนทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี

5. บุคลากร หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัด และห้องสมุดประชาชนอำเภอ ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการห้องสมุดประชาชน งานด้านการอ่าน การยืม การจองหนังสือ แนะนำการอ่าน ตอบคำถาม ช่วยการค้นคว้า

6. ศูนย์การเรียน หมายถึง สถานที่ให้บริการสื่อเสริมแก่ผู้เรียน การศึกษานอกโรงเรียน โดยมีอุปกรณ์และสื่อที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน

7. ระยะเวลาที่เคยศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียน หมายถึง พื้นความรู้เดิมของนักศึกษาที่เคยศึกษาอยู่ในระบบโรงเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ประถมศึกษาปีที่ 6 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

8. จำนวนครั้งที่เข้าห้องสมุดต่อเดือน หมายถึง ความถี่ที่นักศึกษาเข้าใช้บริการห้องสมุดประชาชนมากครั้งและน้อยครั้ง โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ถ้าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย (Mean) ถือว่ามากถ้าคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (Mean) ถือว่าน้อย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ความหมายและความเป็นมาของห้องสมุดประชาชน

ห้องสมุดประชาชน หมายถึง ห้องสมุดที่ให้บริการแก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง หรือเขตใดเขตหนึ่ง และได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน และเปิดบริการแก่ชุมชนนั้นอย่างเสรี (Good. 1973 : 399)

ห้องสมุดประชาชน หมายถึง ห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการในด้านหนังสือและวัสดุความรู้อื่น ๆ แก่ประชาชนโดยมีต้องเสียค่าบริการ เป็นการให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนแต่ละแห่ง ช่วยยกระดับชีวิตและสติปัญญา ทำให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ห้องสมุดประชาชนจะต้องให้บริการแก่คนไม่จำกัดเพศ วัย ระดับความรู้ และเชื้อชาติ ศาสนา (สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์. 2521 : 38)

ห้องสมุดประชาชน หมายถึง ห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาลนำเงินภาษีของประชาชน มาจัดบริการประชาชน ซึ่งมีหนังสือและวัสดุการอ่านทุกประเภท เปิดให้ประชาชนทุกเพศทุกวัย ทุกเชื้อชาติและทุกระดับความรู้ เข้ายืมอ่านและค้นคว้าโดยไม่เสียค่าบริการ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 401)

จากความหมายของห้องสมุดประชาชน ตามทัศนะที่นักการศึกษากล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่าห้องสมุดประชาชนหมายถึงห้องสมุดที่ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน โดยรัฐจะจัดให้มีห้องสมุดประชาชนเพื่อให้บริการแก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่าง ๆ ซึ่งจัดเป็นแหล่งรวมของหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สำหรับประชาชนทุกเพศทุกวัยเข้าไปใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้า

และพักผ่อนหย่อนใจโดยไม่เสียค่าบริการ แต่ในประเทศไทยกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยมีความ
จำเป็นหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ทุกอย่างตามข้อกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ปัญหาด้านการเงินทำให้การบริการเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง เช่น บางแห่งไม่มีบริการเด็ก และ
ห้องสมุดประชาชนส่วนมากจำเป็นต้องเสียค่าบริการสมาชิก เป็นต้น

ความเป็นมาของห้องสมุดประชาชน

ความเป็นมาของห้องสมุดประชาชน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เริ่มจัดตั้งขึ้นเป็นครั้งแรก
เมื่อปี พ.ศ. 2459 โดยกรมศึกษาธิการหรือกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน มีชื่อเรียกว่า "ห้อง
อ่านหนังสือสำหรับประชาชน" จัดตั้งขึ้นเพื่อรวบรวมหนังสือและบริการการอ่านแก่ประชาชน มี 3
แห่งคือ ที่โรงเรียนวัดสุทัศน์ โรงเรียนวัดสามจีนใต้ และโรงเรียนวัดประยูรวงศาวาส และได้ตั้ง
เพิ่มขึ้นอีก 6 แห่ง รวมทั้งสิ้น 9 แห่ง ต่อมาได้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศ
จึงทำให้ห้องอ่านหนังสือสำหรับประชาชนต้องล้มเลิกไป (แผนกวิชาการบรรณารักษศาสตร์.

2520 : 8 - 9)

ในปี พ.ศ. 2483 ได้มีการจัดตั้งกองการศึกษาผู้ใหญ่ขึ้น โดยสังกัดสำนักงานปลัด
กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้ดำเนินงานห้องสมุดประชาชน โดยแบ่งงานการศึกษาผู้ใหญ่เป็น 4 ด้าน
คือ การศึกษาขั้นมูลฐาน การศึกษาอาชีวศึกษาผู้ใหญ่ การมัธยมศึกษา และการศึกษาประชาชนใน
ด้านงานการศึกษาประชาชนได้มีการกำหนดนโยบายให้จัดตั้งห้องสมุดประชาชนขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ
และได้ออกระเบียบเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ"
ว่าด้วยห้องสมุดประชาชน พ.ศ. 2492" และได้จัดตั้งห้องสมุดจังหวัดและอำเภอขึ้น จำนวน
142 แห่ง ต่อมาในปี พ.ศ. 2494 กองการศึกษาผู้ใหญ่ได้โอนมาสังกัดกรมประชาศึกษา
 และได้เปลี่ยนชื่อเป็นกรมสามัญศึกษา และงานห้องสมุดประชาชนรวมอยู่ด้วยกับกองการศึกษาผู้ใหญ่
(จุฬารัตน์ วนิชกุล. 2528 : 37 - 38)

ในปี พ.ศ. 2495 กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายขยายห้องสมุดประชาชนตามอำเภอ
ต่าง ๆ ทุกอำเภอ ๆ ละ 1 แห่ง และได้ประกาศใช้ "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย

ห้องสมุดประชาชน พ.ศ. 2495" ซึ่งกำหนดให้มีห้องสมุดประชาชน 3 ประเภท คือ ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ และห้องสมุดเคลื่อนที่ (บุญเกื้อ หลงสาส์น. 2519 : 2) ต่อมาในปี พ.ศ. 2518 มีการจัดตั้งศูนย์การศึกษาประชาชนจังหวัดเป็นสถานศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และรวมงานห้องสมุดประชาชนเป็นงานหนึ่งของศูนย์ ห้องสมุดประชาชนจึงอยู่ในความดูแลของศึกษาธิการอำเภอ (สุพรรณิ วราทร. 2523 : 61)

ในปี พ.ศ. 2522 ได้มีการจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนขึ้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2522 กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายจะเปลี่ยนแปลงการบริหารงานห้องสมุดประชาชนโดยโอนห้องสมุดประชาชนจังหวัดและอำเภอจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดไปสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน (กชกร สังขชาติ. 2527 : 31)

กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดดำเนินงานห้องสมุดประชาชนเป็นการจัดการศึกษาประเภทใหม่เป็นขั้นเรียน เพื่อให้ข่าวสารข้อมูลในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยจัดห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งวิชาการ เพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปให้เกิดความก้าวหน้าแก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ ปัจจุบันห้องสมุดประชาชนที่อยู่ในการดูแลของกรมการศึกษานอกโรงเรียนมีห้องสมุดประชาชนจังหวัด 72 แห่ง ห้องสมุดประชาชนอำเภอ 380 แห่ง ห้องสมุดประชาชนตำบล 27 แห่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 402 - 403)

การดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

ห้องสมุดประชาชนมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานโดยทั่ว ๆ ไป ดังนี้คือ

1. งานบริหาร ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน การเงิน การพัสดุ ข้อมูลสถิติ การประสานงาน การปรับปรุงและดูแลอาคารสถานที่ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุด และงานการศึกษานอกโรงเรียนอื่นที่รับผิดชอบ

2. งานเทคนิค ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับการเลือกการจัดหา การจัดหมวดหมู่ และการทำบัตรรายการ การระงับรักษาและซ่อมแซม การถ่ายสำเนาหนังสือ วารสาร จุลสารและโสตทัศนวัสดุ ฯ หยืม

3. งานบริการ ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับการให้บริการการอ่าน การยืม การส่งคืน หนังสือ วารสาร จุลสาร สื่อทัศนวัสดุ บริการตอบคำถาม และแนะนำช่วยเหลือผู้อ่านในการ ค้นหาหนังสือที่ต้องการ การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และส่งเสริมการอ่าน เช่น จัดนิทรรศการ อภิปราย ดนตรี มุมการศึกษาเฉพาะกรณี ห้องสมุดเคลื่อนที่ และการรับบริจาคหนังสือ รวมทั้งให้ ความร่วมมือกับสถาบันอื่นในการจัดหาหนังสือ สิ่งพิมพ์ รูปภาพ จัณียสถานหรืออำนวยความสะดวก เพื่อการชุมนุมที่เกี่ยวกับประโยชน์ของสังคม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2531 : 402)

สุภัทรา ฉัตรเงิน (2520 : 20) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของ ห้องสมุดประชาชนตามหลักสากลที่กำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม การ ศึกษา และความต้องการของประชาชนในชุมชนแต่ละแห่ง ซึ่งมีความแตกต่างกันไป ดังนี้

1. ให้การศึกษานอกโรงเรียนแก่ทุกคนในชุมชน
2. ส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งมีการเรียนการสอนในสถานศึกษา
3. ให้บริการข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ
4. เพื่อสนับสนุนให้มีการพักผ่อนหย่อนใจอย่างเหมาะสมและใช้เวลาว่างให้เป็น

ประโยชน์

5. เพื่อสนับสนุนกิจกรรมด้านการศึกษา สังคม และวัฒนธรรมของกลุ่มหรือองค์การต่าง ๆ

การบริการห้องสมุดนับเป็นหัวใจสำคัญของงานห้องสมุด ห้องสมุดประชาชนบางแห่งไม่ สามารถดำเนินงานได้ทั้งหมดจึงดัดแปลงให้เหมาะสมกับของแต่ละแห่ง โดยยึดถืองานหลักคือ บริการการอ่าน บริการการยืม บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้า ส่วนบริการอื่น ๆ ก็จัด ตามความสามารถของห้องสมุดแต่ละแห่ง เพื่อความก้าวหน้าของห้องสมุดต่อไป

มาตรฐานห้องสมุดประชาชน

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของห้องสมุดประชาชน ว่าเป็น แหล่งการศึกษาค้นคว้าตลอดชีวิต ที่ประชาชนทุกคนสามารถเข้าไปหาความรู้ และใช้บริการได้ตาม

ความสนใจ จึงได้จัดทำมาตรฐานห้องสมุดประชาชนขึ้น เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการดำเนินงาน อันจะเป็นการยกระดับห้องสมุดประชาชนให้มีมาตรฐานสูงขึ้น ทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2529 : 149 - 150) ได้กำหนดให้ห้องสมุดมีสิ่งตีพิมพ์ตามเกณฑ์มาตรฐานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย โดยจัดให้มีสิ่งพิมพ์ตามความเหมาะสมกับงบประมาณ ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์และวารสาร

- 1.1 หนังสือพิมพ์รายวันอย่างน้อย 2 ฉบับ ควรมีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นด้วย
- 1.2 หนังสือพิมพ์รายวันรายสัปดาห์ รายปักษ์ และรายเดือน
- 1.3 วารสาร นิตยสาร อนุสาร จุลสารที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน

2. หนังสือ ให้มีหนังสือจำนวน 5 เล่มต่อคนในเขตชุมชนของที่ตั้งห้องสมุดประชาชน และให้มีรายการหนังสือแต่ละประเภทดังนี้

- 2.1 หนังสืออ้างอิง
- 2.2 หนังสือประเภทเสริมความรู้ ศาสนา และวัฒนธรรม
- 2.3 หนังสือประเภทกฎหมาย เศรษฐกิจ และการเมืองที่ส่งเสริมการปกครอง

ระบอบประชาธิปไตย

- 2.4 หนังสือประเภทส่งเสริมอาชีพ
- 2.5 หนังสือประเภทวิชาการ ส่งเสริมการเรียนรู้ การสอน การค้นคว้า

การวิจัย

- 2.6 หนังสือประเภทสารคดี
- 2.7 หนังสือประเภทนวนิยาย หนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน

ส่วนวัสดุไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ ลูกโลก หุ่นจำลอง ของจริง แผนที่ แผนที่ภูมิ รูปภาพ เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพและแผ่นเสียง ฟิล์ม ภาพยนตร์ ฟิล์มสตริป สไลด์ ภาพนิ่ง วีดิทัศน์ เครื่องฉายอุปกรณ์ดังกล่าว

3. คุรุภัณฑ์ห้องสมุด

- 3.1 โต๊ะรับ-จ่ายหนังสือ มีขนาดมาตรฐานอย่างน้อย 1 ชุด

3.2 ชั้นวางหนังสือสำหรับผู้ใหญ่ สูง 5-7 ฟุต อย่างน้อย 30 ชั้น ชั้นวางหนังสือสำหรับเด็ก สูง 3-5 ฟุต หรือเสมอขอบหน้าต่าง อย่างน้อย 10 ชั้น ชั้นวางวารสารทั้งหมดและวารสารเก่ามีอย่างน้อย 2 ชั้น

3.3 โต๊ะ-เก้าอี้ สำหรับนั่งอ่านของผู้ใหญ่ อย่างน้อย 50 ชุด สำหรับเด็ก อย่างน้อย 15 ชุด โต๊ะ-เก้าอี้ศึกษาค้นคว้าเฉพาะบุคคลอย่างน้อย 10 ชุด

3.4 ตู้เหล็ก 3-5 ชั้น เพื่อเก็บวารสาร กฤตภาค อุปกรณ์ โสตฯ ที่มีค่าขนาดมาตรฐาน อย่างน้อย 5 ตู้

3.5 ป้ายนิเทศหรือตู้กระຈกสำหรับจัดนิทรรศการ ให้ข้อมูลข่าวสารเสนอให้ความรู้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด อย่างน้อย 3 ที่

3.6 ตู้บัตรรายการ 60 ลิ้นชัก อย่างน้อย 1 ชุด

3.7 โต๊ะทำงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ อย่างน้อย 5 ชุด

3.8 อุปกรณ์ห้องสมุดที่จำเป็นอื่น ๆ ได้แก่ เหล็กกันหนังสือ อ่างล้างมือ เครื่องมือซ่อมเย็บหนังสือ วารสาร ที่วางหนังสือพิมพ์วางไว้ 12 ฉบับ 1 ชุด

3.9 เครื่องพิมพ์ดีดและรถเข็นหนังสือ

4. บุคลากรห้องสมุด

ตำแหน่ง	ขนาดใหญ่	ขนาดกลาง	ขนาดเล็ก
4.1 หัวหน้าบรรณารักษ์	1	1	-
4.2 บรรณารักษ์	2	1	1
4.3 เจ้าหน้าที่โสตทัศนศึกษา	1	1	1
4.4 เจ้าหน้าที่ห้องสมุด	2	1	1
4.5 ช่างศิลป์	1	1	1
4.6 เจ้าหน้าที่ธุรการ	1	1	1
4.7 เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด	2	1	-
4.8 นักการภารโรง	2	1	1
รวม	12	8	6

จากการศึกษาห้องสมุดประชาชนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดปราจีนบุรี กับมาตรฐานห้องสมุดประชาชน พบว่า เป็นห้องสมุดประชาชนจังหวัด 1 แห่ง และห้องสมุดประชาชนอำเภอ 9 แห่ง ซึ่งเป็นห้องสมุดขนาดกลาง 3 แห่ง ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนจังหวัดปราจีนบุรี ห้องสมุดประชาชนอำเภอกบินทร์บุรี ห้องสมุดประชาชนอำเภอรัษฎาประเทศ และเป็นห้องสมุดขนาดเล็ก 7 แห่ง ได้แก่ ห้องสมุดประชาชนอำเภอประจันตคาม ห้องสมุดประชาชนอำเภอโคกปีบ ห้องสมุดประชาชนอำเภอสระแก้ว ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีมหาโพธิ์ ห้องสมุดประชาชนอำเภอบ้านสร้าง ห้องสมุดประชาชนอำเภอวัฒนานคร และห้องสมุดประชาชนอำเภอตาพระยา ห้องสมุดประชาชนในจังหวัดปราจีนบุรีส่วนใหญ่จะมีบุคลากรเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 1 คน นักการภารโรง 1 คน ซึ่งยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยที่กำหนด

ลักษณะและความสำคัญของห้องสมุดที่มีต่อการเรียนการสอน

ห้องสมุดถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษา และการเรียนการสอนให้ประสบการณณ์แก่บุคคลอย่างสมบูรณ์ และมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนคือ

1. การค้นคว้าหาความรู้ ปัจจุบันการเรียนรู้ในห้องเรียนอย่างเดียวเป็นการจำกัดขอบเขตความรู้เกินไป ความรู้ที่ได้จะได้รับเท่ากับหลักสูตร แต่ก็มิได้หมายความว่า จะได้รับเต็มหลักสูตร เพราะมนุษย์มีความจำกัดในเรื่องเวลาและสติปัญญาเป็นอุปสรรคเสมอ แหล่งความรู้จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการหาความรู้เพิ่มเติมอย่างขาดมิได้ เพราะผู้ใดแสวงหาความรู้จากห้องสมุดได้มากเท่าใด กว้างขวางเท่าใด ความรู้ทางวิชาการของผู้นั้นก็ยิ่งลึกซึ้งเพียงนั้น

2. การอาชีพและการดำเนินชีวิต การมีความรู้กระจ่างกว้างขวางจากการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ เช่น ห้องสมุดนี้จะทำให้นักมีความกว้างขวางอาชีพที่เป็นอยู่หรือเป็นแนวทางไปสู่อาชีพในอนาคตต่อไป

3. ห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ เท่ากับเป็นแหล่งการเรียนการสอนของมนุษย์ตลอดชีวิต ในสภาพปัจจุบันมักจะกล่าวว่าการศึกษาคือการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ฉวีลักษณ์ บุษะกาญจน.

แคมป์ (Kamp) กล่าวถึงบทบาทห้องสมุดต่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. วัสดุสื่อการสอนต่าง ๆ รวมทั้งหนังสือ ต้องมีบทบาทต่อการเรียนการสอนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะหนังสือ และสื่อต่าง ๆ ที่จัดไว้ในห้องสมุด

2. การเรียนการสอนเปลี่ยนจากแนวเดิมมาเป็นผู้เรียนเสริมสร้างความคิดและกิจกรรม สิ่งที่จะอำนวยความสะดวกในการเปลี่ยนคือ สื่อวัสดุต่าง ๆ ที่อยู่ในห้องสมุดแก้ปัญหาในชีวิต คือ รู้จักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง และจะต้องมีแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมให้อย่างเพียงพอ

3. เปลี่ยนเจตคติที่สอนให้เด็กรู้จุดเดียวกัน เป็นผู้รู้ตามความสามารถ

4. เปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เข้าสู่งานดำรงชีวิต

จากที่กล่าวมาข้างต้นสิ่งเหล่านี้ล้วนจำเป็นต่อการวิจัยห้องสมุดทั้งสิ้น (ฉวีลักษณ์

บุษยะภาณุจน. 2526 : 21; อ้างอิงมาจาก Kamp. n.d.)

การเรียนการสอนในปัจจุบัน บทบาทและวิธีสอนของครูต้องเปลี่ยนไปตามหลักสูตรใหม่ ครูไม่จำเป็นต้องบอกความรู้ให้แต่ละคนเป็นผู้ชี้แนะแนวทางให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง และให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนไม่สามารถแก้ปัญหาการเรียนรู้นั้นด้วยตนเองได้ ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ให้กว้างขวางขึ้นตามแนวทางอันถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งด้านการเรียนรู้เฉพาะตัวและลักษณะเป็นกลุ่ม ดังนั้นการเรียนการสอนอันขึ้นเรียนจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างนักเรียนและครู การเรียนการสอนจึงจะบรรลุเป้าหมายและจุดประสงค์ของการศึกษาอย่างแท้จริง (สายหยุด จำปาทอง. 2525 : 51)

จากความสำคัญของห้องสมุดที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน คือ ช่วยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของนักเรียนนักศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจนสามารถพัฒนาการเรียนของตนจนสัมฤทธิ์ผล และช่วยส่งเสริมการสอนของครูให้บรรลุเป้าหมายเพราะห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมวัสดุเพื่อการศึกษาให้สามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างสมบูรณ์ และห้องสมุดในปัจจุบันได้พัฒนาห้องสมุดให้เป็นศูนย์สื่อการศึกษา คือ มีลักษณะเพื่อที่จะสนองการเรียนการสอนโดยให้บริการที่มีประโยชน์ทั้งงานห้องสมุดและยืมไปค้นคว้าได้ที่บ้าน

การเรียนรู้ด้วยตนเองกับห้องสมุด

ปัจจุบันการแสวงหาความรู้ความก้าวหน้าหรือการปรับปรุงคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั้น จำเป็นจะต้องศึกษาและเรียนรู้อยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาในระบบโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน หรือพ้นจากสถานศึกษาไปแล้ว เพราะจุดมุ่งหมายของการเรียนไม่จำกัดเพียงแค่ว่าห้องจำเพื่อสอบผ่านไประดับชั้น แต่มุ่งหมายให้ผู้เรียน รู้จักที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะผู้ที่เรียนการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งมีผู้เรียนเป็นจำนวนมากประกอบอาชีพที่ต่างกัน และอยู่ห่างไกล จึงจำเป็นให้เขามีเวลาเรียน และครูอาจารย์ไม่มีเวลาติดตามได้ทุกคน ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองเป็นหลักสำคัญ (สุนทร สุนันท์ชัย. 2530 : 62)

เมื่อแนวทางการเรียนการสอนเน้นความสำคัญของการศึกษาด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน และสร้างสภาพการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน ห้องสมุดจึงมีความจำเป็นมากขึ้นที่จะพัฒนาการศึกษาด้วยตนเอง เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งที่ผู้สอนวางแนวทางการใช้ทรัพยากรเพื่อการค้นคว้าด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะผู้ใช้ห้องสมุดสามารถแสวงหาความรู้ และส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีตามความสามารถของแต่ละคน ทัศนะต่าง ๆ จะพัฒนาขึ้นจากการฝึกฝนการอ่านจนคล่องแคล่ว การสังเกตจดจำ สะสมความรู้ความคิด จนเป็นการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะห้องสมุดเป็นแหล่งที่รวบรวมตำราวิชาการให้ความรู้ และทำให้เกิดความเพลิดเพลินให้ความรู้ที่ทันสมัย ทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการแนะนำการอ่านเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ฉะนั้นห้องสมุดจึงเปรียบเสมือนแหล่งการเรียนรู้ด้วยตนเองของมนุษย์ตลอดชีวิต หรือห้องสมุดเป็นครูที่ใกล้ชิดเป็นมิตรของปัญญา (ฉวีลักษณ์ บุญะภาณุจน. 2526 : 16)

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นที่รู้จักและใช้กันทั่วไป แต่ความหมายและวัตถุประสงค์ของการเรียนจะแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้เรียนและกลุ่มผู้เรียนที่เลือกใช้ชีวิตการเรียน ลักษณะสำคัญที่เหมือนกันมีอยู่หลายประการ เช่น ผู้เรียนจะเรียนด้วยตนเองซึ่งได้มาจากแรงกระตุ้นของผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องมีวิธีการเรียนของตนเองตามความสามารถ ความสนใจ เพื่อช่วยให้เข้าใจจนเกิดรู้รอบในสิ่งที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังต่อไปนี้ (สายหยุด จำปาทอง . 2525 : 49)

1. เป็นการพัฒนาและฝึกฝนการใช้สติปัญญาของผู้เรียนอย่างแท้จริงให้เป็นผู้ที่มีการบ้าน การคิดอย่างมีเหตุผล คิดอย่างต่อเนื่อง ฯลฯ ซึ่งจะช่วยให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพเมื่ออยู่ในกลุ่ม หรือสังคมต่อไปในอนาคต

2. เป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์

3. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสนใจของตน รู้จักตนเองมากขึ้น

4. เป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้มีนิสัยารู้ กระหายที่จะค้นคว้าหาความรู้อย่างไม่หยุดยั้ง

5. ฝึกความเป็นผู้นำและรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

6. ฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถนำสิ่งที่ค้นหามาได้สรุปเป็นมโนคติ หลักการ ฯลฯ ได้ ดังนั้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาของนักเรียน

นักศึกษา เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะงานสังคมปัจจุบันซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว หลักสูตร การศึกษาทั่วไปจึงเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเองควบคู่ไปกับการเรียนการสอน เพื่อเป็นการพัฒนาและ ฝึกฝนการใช้สติปัญญาความคิดสร้างสรรค์ การไม่รู้ การค้นคว้าหาความรู้อย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อจะ ได้พัฒนาการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่าง มีความสุข และสถานที่ที่เหมาะสมที่จะเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ก็คือ ห้องสมุด เพราะห้องสมุดได้จัดทรัพยากรเพื่อการค้นคว้าและการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด ทำให้นักเรียน นักศึกษา สามารถแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ และพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้า ที่ดีต่อไป

การศึกษาทางไกลและวิธีการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีคุณภาพใน ทุก ๆ ด้าน เช่น ความรู้ ประสบการณ์ บุคลิกภาพ คุณธรรม และจริยธรรม ตลอดจนสามารถนำ ความรู้ความสามารถไปพัฒนาการงาน อาชีพ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงได้มอบหมายให้กรมการ ศึกษาทางไกลเรียนจัดการศึกษาทางไกลเรียนสายสามัญศึกษา ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังที่จะส่งเสริมให้

บุคคลทั่วไปที่ไม่มีโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนภาคปกติได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในการดำเนินชีวิต ซึ่งสามารถที่จะเลือกศึกษาได้ตามความสามารถในระดับต่าง ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญศึกษา จัดการเรียนเป็น 3 วิธีคือ วิธีเรียนแบบชั้นเรียน วิธีเรียนทางไกล และวิธีเรียนด้วยตนเอง และให้โอกาสเลือกวิธีเรียนแต่ละวิธีตามที่ต้องการ และสามารถเทียบโอนผลการเรียนแต่ละวิธีการเรียนได้ นอกจากนี้ในหมวดวิชาชีพ (เลือก) ของทั้ง 3 วิธี ผู้เรียนสามารถโอนวิชาชีพ (เลือก) จากแหล่งประกอบการ สถานศึกษา หรือเทียบจากอาชีพที่นักศึกษาประกอบอยู่และประสบความสำเร็จมาแล้วได้ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2530 : 1)

หลักการ การจัดการศึกษาทางไกลมีหลักการในการจัดดังนี้ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา, 2533 : 6)

1. เป็นการเรียนโดยอาศัยสื่อผสม ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ และการจัดกลุ่มผู้เรียน
2. เป็นการเรียนระบบเปิด คือ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนได้อย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนได้ทุกสถานที่ และทุกเวลาตามความสะดวกของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้โดยไม่มีข้อจำกัด
3. เป็นการเรียนที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง คือ ให้ผู้เรียนวางแผนวิธีเรียนด้วยตนเองโดยอาศัยสื่อผสม

วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนวิธีเรียนทางไกล สรุปได้ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2528 : 56)

1. เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนที่ขาดหรือพลาดโอกาสทางการศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ทักษะ และเจตคติที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงชีวิตตามความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
2. เพื่อส่งเสริมประชาชนให้เกิดความเลื่อมใสในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยมีความยึดมั่น เทิดทูนในชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
3. เพื่อเสริมสร้างความรู้หนังสือ และยกระดับการศึกษาของประชาชนและเกิดความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

4. เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต

5. เพื่อส่งเสริมให้เกิดกระบวนการกลุ่มในการเรียนการสอน และปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชนหรือสังคม

วิธีเรียนแบบทางไกลในการเรียนการสอนทางไกล ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีวิธีเรียนดังนี้

1. สอนโดยจัดทำบทเรียนและเอกสารให้นักศึกษา โดยจัดส่งให้ทางไปรษณีย์
2. สอนโดยบทเรียนออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เพื่อการศึกษา (สวศ.)
3. สอนโดยการจัดให้มีการอภิปรายกลุ่ม การจัดกิจกรรม
4. การสอนโดยการบรรยายสรุป
5. สอนโดยการจัดให้มีการเพิ่มเติมทางด้านวิชาการ โดยการจัดบริการสื่อเสริม เช่น ศูนย์การเรียน หรือแหล่งวิชาการ (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2530 : 2 - 3) การจัดตั้งศูนย์การเรียนเพื่อเป็นการจัดบริการสื่อเสริมให้แก่ นักศึกษานักเรียน การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมทางด้านวิชาการ กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานโดยให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบและดูแลการจัดตั้งศูนย์การเรียน ขึ้น ณ สถานที่ที่เห็นเหมาะสม ปลอดภัย โดยมีอุปกรณ์และสื่อที่จำเป็นในการบริการแก่นักศึกษา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2531 : 2)

จากการศึกษา หลักการ และวิธีการเรียนการสอนนักศึกษาทางไกลที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาทางไกลมีหลักการในการจัดคือใช้สื่อผสม มีเอกสารสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ และการพบกลุ่ม เป็นการจัดการศึกษาระบบเปิด โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนได้ทุกสถานที่ ทุกเวลาตามความสะดวกของผู้เรียน และเป็นการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้อย่างดีด้วยตนเอง วิธีการเรียนการสอน สอนโดยให้ผู้เรียนศึกษาจากเอกสารที่จัดส่งให้ทางไปรษณีย์ ทั้งคำบรรยายจากรายการวิทยุ และเข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มเพื่อสอนเสริมโดยการฟังบรรยาย

สรุป และอภิปรายร่วมกัน และให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทางด้านวิชาการ จาก ศูนย์การเรียนรู้ที่จัดบริการสื่อเสริมแก่นักเรียนในการเข้าไปใช้บริการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริการของห้องสมุดประชาชน
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริการของห้องสมุดประชาชน

บุญเกื้อ หลงสวัสดิ์ (2519 : 83) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและเกณฑ์ปกติของห้องสมุดประชาชนจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งเขตการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพของห้องสมุดประชาชนจังหวัดที่ตั้งเขตการศึกษามีหนังสือเฉลี่ย 6,571 เล่ม มีบรรณารักษ์แต่ละ 1 คน มีวุฒิ ป.กศ. ไม่มีวุฒิ บรรณารักษศาสตร์ มีเฉพาะบริการพื้นฐาน ผู้ใช้เฉลี่ยวันละ 172 คน มีสมาชิกเพียงปีละ 1,195 คน ปัญหาที่สำคัญคือ ขาดแคลนบุคลากรที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ขาดงบประมาณ อาคารคับแคบ ร้อนอบอ้าว

อรุณรักษ์ สุวรรณราช (2520 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของ ผู้ใช้บริการห้องสมุดจังหวัดน่านภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2518 โดยศึกษากับประชาชน ผู้มาใช้บริการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นนักเรียนอายุระหว่าง 14-21 ปี ที่มาใช้บริการเพราะต้องการศึกษาค้นคว้า ปัญหาที่ผู้ให้บริการประสบก็คือ ห้องสมุดมีหนังสือน้อยไม่เพียงพอแก่ผู้ใช้ วัสดุครุภัณฑ์เก่าชำรุด มีความต้องการใช้บริการของห้องสมุดมาก ข้อเสนอแนะของการวิจัยคือ การจัดสรรงบประมาณเพื่อนำไปสนับสนุนงานการปรับปรุง ซ่อมแซมอาคาร การซื้อ วัสดุครุภัณฑ์

บุญช่วย ตามไท (2522 : 98 - 99) ได้ศึกษาการเลือกอ่านหนังสือของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนในเขตการศึกษา 1 โดยศึกษาเกี่ยวกับผู้ใช้ห้องสมุดในเขตการศึกษา 1 ผลการวิจัย

พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนในเขต 1 ส่วนใหญ่มีอายุ 13-19 ปี มีพื้นฐานการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการเลือกอ่านหนังสือไม่แตกต่างกัน

สุกัญญา ดันติภักขยาภรณ์ (2523 : 171 - 176) ได้ศึกษาความต้องการบริการและกิจกรรมจากห้องสมุดประชาชนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต โดยศึกษาจากสมาชิกและผู้เข้าใช้ห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ตมีความต้องการบริการและกิจกรรมมากที่สุด ต้องการให้ห้องสมุดมีจำนวนหนังสือประเภทต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ขยายพื้นที่ของห้องสมุด และมีชั้นหนังสือเพิ่มขึ้น สาเหตุที่ประชาชนไม่เข้าใช้บริการและกิจกรรมจากห้องสมุดประชาชน เนื่องจากไม่มีเวลาไปใช้ห้องสมุด และเวลาที่ห้องสมุดเปิดทำการไม่ตรงกับเวลาว่าง และห้องสมุดประชาชนไม่มีอะไรดึงดูดความสนใจ อาคารของห้องสมุดประชาชนมีสภาพไม่น่าเข้าไปใช้ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ด้านบริการและกิจกรรมของห้องสมุดให้ประชาชนทราบ

ลัดดา รุ่งวิสัย (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผู้ใช้และผู้ไม่ใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษากับประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ และแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ใช้และผู้ไม่ใช้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้และผู้ไม่ใช้มีความคิดเห็นแตกต่างกันในระดับอายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ และการทราบว่าห้องสมุด ส่วนด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัยในเชียงใหม่ ระยะทางระหว่างที่อยู่อาศัยกับห้องสมุด และความทันสมัยของผู้ใช้และผู้ไม่ใช้ต่างกัน ในด้านทัศนคติของผู้ใช้ห้องสมุดผู้ใช้ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อห้องสมุดในด้านเวลาที่เปิดบริการ วารสารวิชาการ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จำนวนหนังสือ บรรณารักษ์ห้องสมุด และการบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด อย่างไรก็ตามผู้ไม่ใช้ยังมีความไม่พอใจในด้านบัตรรายการ นวนิยายที่นั่งอ่าน บริการด้านสถิติส่วนบุคคล และบริการสำหรับเด็ก ส่วนเหตุผลที่ผู้ไม่ใช้ไม่ไปใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่มีหลายประการ เช่น ห้องสมุดอยู่ไกลจากที่พัก ไม่สนใจไปใช้ห้องสมุด การเดินทางไม่สะดวก และคิดว่าหนังสือในห้องสมุดไม่เหมาะสมกับตน

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2527 : บทคัดย่อ) ได้ประเมินโครงการห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2525 โดยศึกษากับศึกษาธิการจังหวัดและอำเภอ บรรณารักษ์เจ้าหน้าที่ห้องสมุด หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและหัวหน้าฝ่ายการศึกษามวลชน และผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนทุกแห่ง ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานห้องสมุด

ประชาชนมีความเหมาะสม ด้านผลกระทบของการจัดห้องสมุดประชาชนปรากฏว่า ห้องสมุดประชาชนมีส่วนช่วยส่งเสริมด้านการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข อาชีพ ศิลปวัฒนธรรม และการปกครองระบบประชาธิปไตย และช่วยแก้ปัญหาชีวิตของผู้นำบริการ ด้านสภาพของการดำเนินงานห้องสมุดนั้น ห้องสมุดมีสภาพและปัญหาอุปสรรคในระดับปานกลาง ด้านทรัพยากรมีความพอเพียงในการดำเนินงาน แต่ยังขาดบุคลากร ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าควรจะมีการพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้มีบทบาทในการดำเนินงานมากขึ้น และควรที่จะเพิ่มบุคลากรให้เหมาะสม และสัมพันธ์กับลักษณะงานห้องสมุดให้มากขึ้น

พัชรา เติงรังสรรค์ (2530 : 98) ได้ศึกษาการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดประชาชน ในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การประชาสัมพันธ์โดยสิ่งพิมพ์ ห้องสมุด กิจกรรมห้องสมุด และสื่อมวลชน บรรณารักษ์ห้องสมุด ได้นำไปใช้น้อย โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ เป็นวิธีการประชาสัมพันธ์ที่บรรณารักษ์แทบไม่ได้นำไปใช้เลย

เรณู เปียชื่อ (2532 : 114 - 117) ได้ศึกษารูปแบบห้องสมุดประชาชนจังหวัด ตามทัศนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด โดยศึกษาจากบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด 72 จังหวัด ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัดส่วนใหญ่เป็นหญิง มีความคิดเห็นว่าจำนวนวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ภายในห้องสมุดยังมีไม่เพียงพอในการให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการห้องสมุด และมีความต้องการให้มีการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ในเรื่องการบริหารงานเทคนิค งานบริการและกิจกรรม และให้ผู้บริหารให้ความสำคัญของงานห้องสมุดประชาชน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่

อดิศักดิ์ ศรีภูม้น (2520 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการเรียน วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักศึกษาผู้ใหญ่ ตามหลักสูตรการศึกษามหาวิทยาลัยแบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3-4 ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มาเรียนมีเพศชายและเพศหญิงจำนวนใกล้เคียงกัน อายุระหว่าง 15-16 ปี ส่วนใหญ่เป็นสตรียังไม่แต่งงาน เหตุผลที่มาเรียนเพื่อต้องการเรียนต่อจนชั้นสูงขึ้นไป ประเด็นที่เป็นปัญหาได้แก่ การขาดข้อมูลหรือหนังสือที่จะค้นคว้าประกอบการเรียนบาง

เรื่องยากเกินไป นักศึกษาขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่คุ้นเคยกับวิธีการเรียนแบบอภิปรายกลุ่ม ตลอดจนมีปัญหาทางการเงิน นอกจากนั้นนักศึกษาส่วนมากเห็นด้วยที่จะให้ผู้สอนได้แนะนำบทเรียนเพื่อไปศึกษาค้นคว้าจะทำให้มีความรู้และมั่นใจในการอภิปรายมากขึ้น และครุควรใช้วิธีสอนแบบอื่น ๆ บ้าง

นวลเสน่ห์ วงศ์เชิดธรรม (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่นายสามัญญะเขตกรุงเทพมหานคร ปัญหาที่ศึกษา ได้แก่ ปัญหาด้านหลักสูตร ปัญหาด้านการเรียนการสอน ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการศึกษา และความไม่สมหวังเมื่อเข้ามาศึกษาในโรงเรียนผู้ใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีปัญหาโดยส่วนรวมค่อนข้างน้อย แต่มีความต้องการต่าง ๆ ค่อนข้างมากดังนี้ ด้านหลักสูตรต้องการเรียนเฉพาะ เนื้อหาที่สำคัญและจัดหาง่าย และสามารถเข้าใจได้เร็ว และ เนื้อหาควรเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูง และสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้ ด้านการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับตัวนักศึกษาผู้ใหญ่ควรมีบริการในห้องสมุดเปิดบริการให้ยืมหนังสือและตำราเรียน และจัดบริการแนะแนวการอ่าน

ศศิวิมล ชัยวีระไทย (2528 : 141 - 147) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 โรงเรียนผู้ใหญ่เฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก จุดมุ่งหมายที่ศึกษา ได้แก่ สภาพการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 จากห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี และห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความต้องการบริการจากห้องสมุดโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรีในระดับปานกลาง บริการที่ต้องการมากคือ บริการยืม และบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า และมีความต้องการด้านหนังสือและสิ่งพิมพ์ในระดับสูงคือ หนังสือเกี่ยวกับการศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการใช้ห้องสมุด โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ประสบปัญหาในการใช้ห้องสมุดในระดับน้อยหรือไม่มีปัญหา

การใช้บริการห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ความต้องการบริการต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ บริการที่ต้องการในระดับสูง คือ บริการแนะนำการใช้ห้องสมุด บริการรวบรวมบรรณานุกรม และบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า และมีความต้องการด้านหนังสือและสิ่งพิมพ์ในระดับสูงคือ หนังสือเกี่ยวกับการศึกษา หนังสือความรู้รอบตัว สิ่งพิมพ์ที่ต้องการคือ

หนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับปัญหาการเข้าถึงห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ ประสบปัญหาด้านสภาพทั่วไปในระดับปานกลาง ปัญหาที่นักศึกษาประสบมากคือ หนังสือพิมพ์มีน้อย ฉบับ หนังสือชั้นเรียงสับสนามเป็นระเบียบทำให้งานค้นหาหนังสือที่ต้องการได้ยาก หนังสือไม่ตรงกับความต้องการ และหนังสือชำรุดไม่น่าใช้

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ที่สำรวจพบนั้นเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่กับบริการห้องสมุด มีผู้ทำวิจัยดังนี้

โฮป (Hope. 1975 : 70-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของบรรณารักษ์กับการเคลื่อนไหวทางการศึกษาผู้ใหญ่ โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของบรรณารักษ์เกี่ยวกับการศึกษาของผู้ใหญ่ตั้งแต่สมัยอาณานิคมจนถึงศตวรรษที่ 20 ของสหรัฐอเมริกา 2) ศึกษาบทบาทของบรรณารักษ์เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของการศึกษาผู้ใหญ่ในสหรัฐอเมริกาในศตวรรษที่ 20 3) แนะนำเทคนิคและวิธีดำเนินงานเกี่ยวกับบทบาทของบรรณารักษ์จัดให้แก่การศึกษาผู้ใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดได้เปลี่ยนแปลงไปจากสมัยก่อนมาก ปัจจุบันห้องสมุดเป็นสถานที่ให้บริการวัสดุต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง บทบาทของบรรณารักษ์ได้ครอบคลุมไปถึงการให้บริการแก่คนพิการ ผู้เสียเปรียบทางการศึกษาและชนกลุ่มน้อย งานวิจัยนี้ได้เสนอแนะให้จัดบริการแก่นักศึกษาผู้ใหญ่ คือ เน้นการให้บริการห้องสมุดแก่ผู้ใหญ่ มีกอบรมบรรณารักษ์เพื่อให้บริการผู้ใหญ่ และเสนอแนะให้บรรณารักษ์สร้างความสัมพันธ์กับประชาชนให้มากยิ่งขึ้น

พาเกล (Pagel. 1978 : 67-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องหน้าที่ที่บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนเชื่อว่าควรจัดบริการให้แก่การศึกษาผู้ใหญ่และเพื่อศึกษาว่าลักษณะเฉพาะตัวและประสบการณ์ การทำงานจะเกี่ยวข้องกับภาระงานหน้าที่ที่จะให้บริการแก่การศึกษาผู้ใหญ่หรือไม่ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแจกให้แก่บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในมินเนโซต้า จำนวน 148 คน เป็นคำถามเกี่ยวกับบริการ 30 ชนิด ที่เกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนให้ความสำคัญของการบริการที่จัดให้การศึกษาผู้ใหญ่ตามลำดับดังนี้ คือ บริการพิเศษแก่องค์กรและกลุ่ม บริการแนะนำแก่บุคคล บริการให้คำปรึกษาแก่ชุมชน ห้องสมุดที่มีผู้ใช้บริการ 30,000 คน

ขึ้นไป เห็นความสำคัญของการให้บริการนักศึกษาผู้ใหญ่สูงกว่าบรรณารักษ์ที่ทำงานในห้องสมุดที่มีผู้เข้า
จำนวนต่ำกว่า และประการสุดท้ายคือ บรรณารักษ์ชายให้ความสำคัญของการจัดการบริการห้องสมุดแก่นักศึกษาผู้ใหญ่สูงกว่าบรรณารักษ์หญิง

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1979 : 7632-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษา
โปรแกรมการศึกษาของผู้ใหญ่และกิจกรรมที่ห้องสมุดประชาชนในแมสซาชูเซต จัดบริการให้นักศึกษา
ผู้ใหญ่ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้แก่บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนในแมสซาชูเซตจำนวน 364 คน
ผลการวิจัยพบว่า 77.8% ของห้องสมุดประชาชนในแมสซาชูเซตเกี่ยวกับโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่
กิจกรรมทางการศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการจัดโดยกลุ่มเจ้าหน้าที่ห้องสมุด และมากกว่าครึ่งเป็นการ
ร่วมมือกับหน่วยงานและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ของเมืองนั้น 88.8% ของห้องสมุดประชาชนเห็นว่าการ
ติดตามงานการศึกษาผู้ใหญ่เป็นหน้าที่ของห้องสมุดประชาชน และสาเหตุที่บรรณารักษ์บางคนไม่ได้
เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับบริการแก่การศึกษาผู้ใหญ่ เพราะปัญหาเรื่องงบประมาณ เวลา
บุคลากร และเนื้อที่ของห้องสมุด

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
2. นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชน
แตกต่างกัน
3. นักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษาระดับปริญญาตรีต่างกัน มีปัญหาการรับบริการ
จากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
4. นักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งในการใช้บริการห้องสมุดต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจาก
ห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
5. นักศึกษาทางไกลที่มีระดับการศึกษต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด
ประชาชนแตกต่างกัน

6. นักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกันมีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
7. นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
8. นักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนต่างกันมีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
9. นักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดต่างกันมีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
10. นักศึกษาทางไกลที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

งานการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดในการศึกษาค้นคว้าตาม ลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2534 ที่เป็นสมาชิกห้องสมุดประชาชน โดยมีนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,149 คน และนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 483 คน ซึ่งได้จากกลุ่มนักศึกษาทางไกลที่ตั้งอยู่ใน 8 อำเภอคือ อำเภอเมือง ประจันตคาม บ้านสร้าง กบินทร์บุรี สระแก้ว วัดমানคร อรัญประเทศ ตาพระยา รวมประชากรทั้งสิ้น 1,632 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2534 ที่เป็นสมาชิกห้องสมุดประชาชนจำนวน 330 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 230 คน และมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 100 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ในการกำหนดขนาดตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของยามาเน่ (Yamane, 1967 : 581) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (ในครั้งนี้อยู่ที่ $= .05$)

วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง

สุ่มกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้ง 8 อำเภอ โดยการใช้การแบ่งสัดส่วนของประชากรได้กลุ่มตัวอย่างระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 230 คน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีประชากรใน 6 อำเภอ โดยการใช้การแบ่งสัดส่วนของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 100 คน ดังรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ที่ ชื่อกลุ่ม-อำเภอ	นักศึกษาที่เป็นสมาชิกห้องสมุด			กลุ่มตัวอย่าง		
	ม.ต้น	ม.ปลาย	รวม	ม.ต้น	ม.ปลาย	รวม
1 อำเภอเมือง	476	228	704	95	46	141
2 อำเภอประจันตคาม	41	-	41	8	-	8
3 อำเภอบ้านสร้าง	91	14	105	18	4	22
4 อำเภอโกสัมพีนบุรี	125	99	224	25	20	45
5 อำเภอสระแก้ว	48	-	48	9	-	9
6 อำเภอวัฒนานคร	95	31	126	19	7	26
7 อำเภอวังประเจ็ด	216	103	319	44	20	64
8 อำเภอตาพระยา	57	8	65	12	3	15
รวม	1,149	583	1,632	230	100	330

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา ได้แก่ เพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษาในระบบโรงเรียนสูงสุด จำนวนครั้งที่ขึ้นห้องสมุด และระดับการศึกษา ข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบตามข้อความที่กำหนดให้

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชน ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้านคือ ด้านสภาพทั่วไปของห้องสมุด ด้านครุภัณฑ์ ด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด ด้านบุคลากร มีลักษณะเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับคือ

มีปัญหามาก	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
มีปัญหาปานกลาง	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
มีปัญหาน้อย	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน
ไม่มีปัญหา	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการการรับบริการจากห้องสมุดประชาชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ 1) ด้านประเภทของบริการและกิจกรรมต่าง ๆ มีลักษณะเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบแบบ (Check List) 2) ด้านสิ่งพิมพ์ มีลักษณะเป็นข้อคำถามให้เลือกตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับคือ

ต้องการมาก	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน
ต้องการปานกลาง	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน
ต้องการน้อย	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน
ไม่ต้องการ	มีน้ำหนักคะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

เกณฑ์การจัดระดับค่าคะแนนเฉลี่ย

คะแนนเฉลี่ย 2.33-3.00 ถือว่าเป็นปัญหามีความต้องการในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.67-2.32 ถือว่าเป็นปัญหามีความต้องการในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66 ถือว่าเป็นปัญหามีความต้องการในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.99 ถือว่าไม่เป็นปัญหา ไม่ต้องการ

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ งานการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถาม

2.2 สืบหาปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษาโดยการไปสัมภาษณ์หัวหน้างานห้องสมุดประชาชน เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนและนักศึกษานอกโรงเรียน วิถีเรียนทางไกลศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อให้ได้ขอบเขตและเนื้อหาแบบสอบถามชัดเจนและครอบคลุมยิ่งขึ้น

2.3 ศึกษารายละเอียดวิธีสร้างแบบสอบถามและกำหนดค่าคะแนนปัญหาและความต้องการ รวมทั้งการจัดระดับค่าคะแนนเฉลี่ย

2.4 ร่างแบบสอบถาม โดยนำผลการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่ได้จากการไปสัมภาษณ์เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.5 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติม

2.6 ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน คือ อาจารย์ภาค วิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นศึกษานิเทศ กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นหัวหน้างานห้องสมุดประชาชน 1 ท่าน และผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน 1 ท่าน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิแสดงในภาคผนวก)

2.7 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับนักศึกษาทางไกล ศูนย์การศึกษาตากสินนริมิตรเรียนจังหวัดนครนายก ที่นำชั่งกลุ่มทดลองจำนวน 50 คน นำมาตรวจหาคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยวิธีเทคนิค 25% (Edward. 1954 : 152) ในการแบ่งกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วหาค่าเฉลี่ยและค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ โดยวิธีสถิติ t-test ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วเลือกข้อที่มีค่าตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป มาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา

2.8 นำแบบสอบถามฉบับดังกล่าวที่ได้จากการทดลองมาแก้ไขปรับปรุงก่อนที่จะนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อขอเชิญวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากศูนย์การศึกษาตากสินนริมิตรเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยไปประสานงานและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับคืนมานำมาพิจารณาและคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐานตามตัวแปรที่จะศึกษา
2. ศึกษาปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาโดยวิธีสถิติดังต่อไปนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยวิธีสูตร (บุญเรียง ขจรศิลป์. 2528 : 27)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum fx$ แทน ค่าผลรวมของค่าความถี่คูณด้วยคะแนน

N แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยวิธีสูตร (ชูศรี วงรัตนะ . 2527 : 74)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

n แทน จำนวนนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. การหาอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยวิธีเทคนิคร้อยละ 25 ของ
เอดเวิร์ด (Edward. 1954 : 152) โดยวิธีสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

$\bar{X}_H, \bar{X}_L$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

S_H^2, S_L^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

n_H, n_L แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

4. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) โดยวิธีสูตร (Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

N แทน ค่าจำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของค่าคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน ค่าคะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

5. ทดสอบความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสถิติ $F_{\max}$ (Winer. 1971 :

206) เพื่อพิจารณาการเลือกวิธีสถิติค่าที่ (t-test) ในการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

$$F_{\max} = \frac{S_{\text{largest}}^2}{S_{\text{smallest}}^2}$$

เมื่อ $F_{\max}$ แทน ความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน

S_{largest}^2 แทน ความแปรปรวนที่มีค่าสูงสุด

S_{smallest}^2 แทน ความแปรปรวนที่มีค่าต่ำสุด

เมื่อทดสอบแล้วพบว่ากรณีที่ 1 $\delta_1^2 = \delta_2^2$ จะทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม โดยวิธีสถิติค่าที่ (t-test) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2527 :

179)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left[\frac{(n_1-1) S_1^2 + (n_2-1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right] \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}} \quad df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

n_1 แทน กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

n_2 แทน กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

งานกรณีที่ 2 ถ้า $\sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$ จะทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มโดยใช้สถิติค่าที (t-test) (ชวลี วงศ์รัตนะ. 2527 : 180)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

$$df = \frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} \right) + \left(\frac{s_2^2}{n_2} \right)}{\frac{\left(\frac{s_1^2}{n_1} \right)}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{s_2^2}{n_2} \right)}{n_2 - 1}}$$

ส่วนสัญลักษณ์ที่ใช้มีความหมายเช่นเดียวกับสูตรความแปรปรวนเท่ากัน

6. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่าสองกลุ่ม โดยใช้สถิติค่าเอฟ (F-test) (Winer. 1971 : 785)

$$F = \frac{MS_A}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่าสองกลุ่ม

MS_A แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_W แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนแล้วพบว่ามันัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Newman-Keuls Test (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2528 : 113)

$$W = q(\alpha; r, df) \sqrt{\frac{MS_E}{N}}$$

เมื่อ W แทน ค่าวิกฤตของ Newman-Keuls

q แทน ค่าที่เบ็ดได้จากราย Studentized Ray Statistic

MS_E แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนที่ได้จากราย

วิเคราะห์ความแปรปรวน

N แทน Harmonic Mean คำนวณได้จากสูตร

$$N = \frac{K}{\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} + \dots + \frac{1}{N_K}}$$

เมื่อ K แทน จำนวนกลุ่ม

$N_1, N_2, \dots, N_K$ แทน จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การแปลความหมายมีความเข้าใจตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์และอักษรย่อต่อไปนี้

- $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
- N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- SS แทน Sum of Square
- MS แทน Mean Square
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้ใน t-distribution
- F แทน ค่าสถิติที่ใช้ใน F-distribution
- *
- ** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- *** แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนด้วยของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาการให้บริการจากห้องสมุด จำแนกตามกลุ่มปัญหา 5 ด้านคือ ด้านสภาพทั่วไป ด้านครุภัณฑ์ ด้านสิ่งพิมพ์ ด้านระเบียบการฯ และด้านบุคลากร

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด โดยวิเคราะห์เป็นรายด้าน จำแนกตามเพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษาในระบบโรงเรียน จำนวนครั้งที่เข้าห้องสมุด และระดับชั้นการเรียนรู้

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความต้องการรับบริการจากห้องสมุด จำแนกตามกลุ่มความต้องการ 2 ด้านคือ ด้านบริการและกิจกรรม และด้านสิ่งพิมพ์

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความต้องการรับบริการจากห้องสมุด จำแนกตามเพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษาในระบบโรงเรียน จำนวนครั้งที่เข้าห้องสมุด และระดับชั้นการเรียนรู้

ตอนที่ 6 สรุปความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 330 คน ดังรายละเอียดในตาราง 2 - 6

ตาราง 2 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	151	45.80
หญิง	179	54.20
รวม	330	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า จำนวนนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีนักศึกษาหญิงมากกว่านักศึกษาชาย คือ เป็นนักศึกษาหญิงร้อยละ 54.20 นักศึกษาชายร้อยละ 45.80

ตาราง 3 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
รับจ้าง	113	34.20
ค้าขาย	55	16.70
เกษตรกรรม	94	28.50
รับราชการ	36	10.90
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	32	9.70
	330	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า จำนวนนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอาชีพรับจ้าง
 จำนวนมากที่สุดร้อยละ 34.20 รองลงไปคือ อาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 28.50 อาชีพค้าขาย
 ร้อยละ 16.70 และอาชีพรับราชการร้อยละ 10.90 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้ประกอบ
 อาชีพมีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 9.70

ตาราง 4 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพื้นฐานการศึกษา
ในระบบโรงเรียน

พื้นฐานการศึกษาในระบบโรงเรียน	จำนวน	ร้อยละ
เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	16	4.80
เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	228	69.10
เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	86	26.10
รวม	330	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่า จำนวนนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีพื้นฐานการศึกษา
ในระบบโรงเรียนเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวนมากที่สุดร้อยละ 69.10 รองลงไปได้
เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 26.10 และเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 4.80

ตาราง 5 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามจำนวนครั้งที่เข้าห้องสมุด

จำนวนครั้งที่เข้าใช้ห้องสมุดต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
มาก	134	40.60
น้อย	196	59.40
รวม	330	100.00

จากตาราง 5 แสดงว่า จำนวนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีนักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดจำนวนครั้งน้อย มากกว่านักศึกษาที่เข้าใช้ห้องสมุดจำนวนครั้งมาก คิดเป็นร้อยละ 59.40 และร้อยละ 40.60 ตามลำดับ

ตาราง 6 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นการเรียน

ระดับชั้นการเรียน	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนต้น	230	69.70
มัธยมศึกษาตอนปลาย	100	30.30
รวม	330	100.00

จากตาราง 6 แสดงว่า จำนวนนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มากกว่านักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 69.70 และ 30.30 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษาทางไกล โดยจำแนกกลุ่มปัญหาเป็น 5 ด้านคือ ด้านสภาพทั่วไป ด้านครุภัณฑ์ ด้านสิ่งพิมพ์ ด้านระเบียบการارشห้องสมุด และด้านบุคลากร ดังรายละเอียดในตาราง 7 - 11

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านสภาพทั่วไปของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ปัญหาด้านสภาพทั่วไป	X	S.D.
1. ห้องสมุดอยู่ไกลไปมาไม่สะดวก	1.57	1.13
2. มีเสียงรบกวนขณะใช้ห้องสมุด	1.00	0.88
3. ห้องสมุดคับแคบเกินไป	1.45	1.12
4. ห้องสมุดมีบรรยากาศไม่เอื้ออำนวยให้เข้าไปใช้	1.21	1.04
5. การถ่ายเทอากาศภายในห้องสมุดไม่ดี	1.19	1.00
6. อากาศภายในห้องสมุดร้อนอบอ้าว	1.44	0.96
7. แสงสว่างภายในห้องสมุดไม่เพียงพอ	1.03	0.97
8. สภาพห้องน้ำไม่สะอาด	1.42	1.09
ค่าเฉลี่ยของทุกข้อ	1.29	0.65

จากตาราง 7 แสดงว่า ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านสภาพทั่วไปของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมพบว่าเป็นปัญหาน้อย ($X = 1.29$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ห้องสมุดอยู่ไกลไปมาไม่สะดวก ($X = 1.57$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเป็นปัญหามากกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีเสียงรบกวนขณะใช้ห้องสมุด ($X = 1.00$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเป็นปัญหาน้อย

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้าน
ครุภัณฑ์ของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ปัญหาด้านครุภัณฑ์	$\bar{X}$	S.D.
1. การจัดโต๊ะเก้าอี้ภายในห้องสมุดไม่สะดวกแก่การอ่าน	1.37	0.95
2. จำนวนโต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือไม่เพียงพอ	1.37	0.97
3. ขนาดของโต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือไม่เหมาะสม	1.19	1.01
4. ชั้นวางหนังสือหรือตู้หนังสือสูงเกินไป	1.23	1.01
5. สภาพโต๊ะเก้าอี้ไม่สะดวก	1.35	0.92
ค่าเฉลี่ยของทุกข้อ	1.30	0.74

จากตาราง 8 แสดงว่า ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านครุภัณฑ์ของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมพบว่าเป็นปัญหาน้อย ($\bar{X} = 1.30$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดโต๊ะเก้าอี้ภายในห้องสมุดไม่สะดวกแก่การอ่าน และจำนวนโต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 1.37$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเป็นปัญหาน้อย และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ขนาดของโต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือไม่เหมาะสม ($\bar{X} = 1.19$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเป็นปัญหาน้อย

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้าน
สิ่งพิมพ์ของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ปัญหาด้านสิ่งพิมพ์	$\bar{X}$	S.D.
1. หนังสือบนชั้นเรียนสัปดาห์ไม่เป็นระเบียบ ทำให้หาหนังสือ ที่ต้องการได้ยาก	1.53	1.01
2. หนังสือเรื่องที่ต้องการมีจำนวนไม่เพียงพอ	2.06	0.98
3. หนังสือส่วนใหญ่ค่อนข้างเก่าและชำรุด	1.73	0.93
4. จำนวนหนังสืออ้างอิงมีน้อย	1.77	1.01
5. วารสารมีจำนวนไม่เพียงพอ	1.38	0.96
6. วารสารวิชาการไม่ตรงกับความต้องการ	1.80	1.05
7. วารสารไม่ตรงกับความต้องการ	1.67	1.05
8. วารสารเก่าไม่ทันสมัย	1.75	1.12
ค่าเฉลี่ยของทุกข้อ	1.71	0.67

จากตาราง 9 แสดงว่า ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด ด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด
ของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวม พบว่าเป็นปัญหามาก
($\bar{X} = 1.71$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หนังสือเรื่องที่ต้องการ
มีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.06$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเป็นปัญหามาก และข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ วารสารมีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 1.38$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเป็น
ปัญหาน้อย

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านระเบียบการยืมห้องสมุดของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ปัญหาด้านระเบียบการยืมห้องสมุด	$\bar{X}$	S.D.
1. จำนวนหนังสือที่ยืมน้อยเกินไป	1.63	0.98
2. ระยะเวลาที่ยืมแต่ละครั้งสั้นเกินไป	1.52	1.02
3. ค่าปรับหนังสือส่งคืนเกินกำหนดแพงเกินไป	1.49	1.15
4. การตรวจสิ่งของก่อนเข้าและออกจากห้องสมุดเข้มงวดเกินไป	1.17	0.97
5. วิธียืมและรับคืนหนังสือไม่สะดวก	1.15	0.97
6. ช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการยังไม่เหมาะสม	1.56	1.19
ค่าเฉลี่ยของทุกข้อ	1.42	0.77

จากตาราง 10 แสดงว่า ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านระเบียบการยืมห้องสมุดของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมพบว่าเป็นปัญหาน้อย ($\bar{X} = 1.42$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือจำนวนหนังสือที่ยืมน้อยเกินไป ($\bar{X} = 1.63$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเป็นปัญหากลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือวิธียืมและรับคืนหนังสือไม่สะดวก ($\bar{X} = 1.15$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเป็นปัญหาน้อย

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านบุคลากรของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ปัญหาด้านบุคลากร	$\bar{X}$	S.D.
1. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีการยาทาไม่เหมาะสม	1.00	0.99
2. เจ้าหน้าที่ไม่อำนวยความสะดวกในการใช้ห้องสมุด	1.08	0.96
3. เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ	1.35	1.01
4. เจ้าหน้าที่มีความเคร่งครัดจนระเบียบการใช้ห้องสมุดน้อย	1.32	0.94
5. มีเจ้าหน้าที่ให้บริการน้อย	1.50	0.99
ค่าเฉลี่ยของทุกข้อ	1.25	0.72

จากตาราง 11 แสดงว่า ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านบุคลากรของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมพบว่า เป็นปัญหาน้อย ($\bar{X} = 1.25$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีเจ้าหน้าที่ให้บริการน้อย ($\bar{X} = 1.50$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเป็นปัญหามากกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีการยาทาไม่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเป็นปัญหาน้อย

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษาทางไกล 5 ด้าน คือ ด้านสภาพทั่วไป ด้านครุภัณฑ์ ด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด และด้านบุคลากร จำแนกตามเพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษาในระดับโรงเรียน จำนวนครั้งที่เข้าห้องสมุด และระดับชั้นการเรียนรู้ ดังรายละเอียดในตาราง 12 - 19

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษาทางไกล ที่มีเพศต่างกัน

ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด	เพศ				t
	ชาย (N=151)		หญิง (N=179)		
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1. ด้านสภาพทั่วไป	1.32	0.68	1.27	0.63	0.65
2. ด้านครุภัณฑ์	1.39	0.76	1.23	0.72	1.96*
3. ด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด	1.79	0.69	1.65	0.65	1.91
4. ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด	1.44	0.77	1.40	0.77	0.48
5. ด้านบุคลากร	1.37	0.78	1.15	0.65	2.76**
รวม	1.48	0.65	1.36	0.55	1.87

จากตาราง 12 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกันมีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ย 1.48 เพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 1.36 เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า ด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านครุภัณฑ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 13 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษา
ทางไกลที่มีอาชีพต่างกัน

ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านสภาพทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	4	3.72	0.93	2.25
	ภายในกลุ่ม	325	134.53	0.41	
	รวม	329	138.25		
2. ด้านครุภัณฑ์	ระหว่างกลุ่ม	4	5.69	1.42	2.66*
	ภายในกลุ่ม	325	173.92	0.54	
	รวม	329	179.62		
3. ด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด	ระหว่างกลุ่ม	4	4.40	1.10	2.53*
	ภายในกลุ่ม	325	141.50	1.44	
	รวม	329	145.90		
4. ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด	ระหว่างกลุ่ม	4	4.19	1.05	1.88
	ภายในกลุ่ม	325	188.48	0.58	
	รวม	329	192.68		

ตาราง 13 (ต่อ)

ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
5. ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	4	3.99	0.99	1.94
	ภายในกลุ่ม	325	166.76	0.51	
	รวม	329	170.74		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	4	3.26	0.82	2.72*
	ภายในกลุ่ม	325	97.64	0.30	
	รวม	329	100.91		

จากตาราง 13 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพแตกต่างกันมีคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด ด้านครุภัณฑ์ และด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสำหรับด้านที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของนิวแมนคูลส์ พบดังตาราง 14 - 15

ตาราง 14 การเปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านครุภัณฑ์เป็นรายคู่ของนักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ		ไม่ได้ประกอบอาชีพ	ค้าขาย	รับจ้าง	เกษตรกรรม	รับราชการ
	$\bar{X}$	0.99	1.18	1.32	1.38	1.48
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	0.99	-	0.19	0.33	0.39*	0.49*
ค้าขาย	1.18		-	0.14	0.20	0.30
รับจ้าง	1.32			-	0.06	0.16
เกษตรกรรม	1.38				-	0.10
รับราชการ	1.48					-

จากตาราง 14 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพเกษตรกรรมและอาชีพรับราชการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านครุภัณฑ์ สูงกว่านักศึกษาทางไกลที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด
เป็นรายคู่ของนักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพแตกต่างกัน

อาชีพ		ไม่ได้ ประกอบ อาชีพ	ค้าขาย	รับจ้าง	เกษตรกรรม	รับราชการ
	$\bar{X}$	1.48	1.56	1.74	1.80	1.84
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	1.48	-	0.08	0.26	0.32	0.36*
ค้าขาย	1.56		-	0.18	0.24	0.28
รับจ้าง	1.74			-	0.06	0.10
เกษตรกรรม	1.80				-	0.04
รับราชการ	1.84					-

จากตาราง 15 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพรับราชการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมี
ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด สูงกว่านักศึกษาทางไกลที่ไม่ได้ประกอบ
อาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษา
ทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนต่างกัน

ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านสภาพทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	1.19	0.60	1.42
	ภายในกลุ่ม	327	137.06	0.42	
	รวม	329	138.25		
2. ด้านครุภัณฑ์	ระหว่างกลุ่ม	2	0.03	0.01	0.02
	ภายในกลุ่ม	327	179.59	0.55	
	รวม	329	179.62		
3. ด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด	ระหว่างกลุ่ม	2	0.20	0.10	0.22
	ภายในกลุ่ม	327	145.71	0.45	
	รวม	329	145.90		
4. ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด	ระหว่างกลุ่ม	2	1.01	0.50	0.86
	ภายในกลุ่ม	327	191.67	0.59	
	รวม	329	192.68		

ตาราง 16 (ต่อ)

ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
5. ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	4.47	2.23	4.40*
	ภายในกลุ่ม	327	166.28	0.51	
	รวม	329	170.74		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.14	0.07	0.23
	ภายในกลุ่ม	327	100.77	0.31	
	รวม	329	100.91		

จากตาราง 16 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนแตกต่างกัน มีคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนแตกต่างกัน มีคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสำหรับด้านที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของนิวแมนคูลส์ พบผลดังตาราง 17

ตาราง 17 การเปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ยปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านบุคลากรเป็นรายคู่ของนักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนแตกต่างกัน

พื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียน	X	ประถมปีที่ 6	ประถมปีที่ 4	มัธยมศึกษาปีที่ 3
		1.17	1.36	1.43
1. จบชั้นประถมปีที่ 6	1.17	-	0.19	0.26*
2. จบชั้นประถมปีที่ 4	1.36		-	0.07
3. จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	1.43			-

จากตาราง 17 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาการใช้ห้องสมุด สูงกว่านักศึกษาที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนที่จบชั้นประถมปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดต่างกัน

ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด	มาก (N=134)		น้อย (N=196)		t
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1. ด้านสภาพทั่วไป	1.50	0.64	1.15	0.62	4.92***
2. ด้านครุภัณฑ์	1.49	0.68	1.17	0.75	3.87***
3. ด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด	1.92	0.62	1.57	0.60	4.72***
4. ด้านระเบียบการยืมห้องสมุด	1.64	0.77	1.27	0.72	4.38***
5. ด้านบุคลากร	1.32	0.66	1.20	0.76	1.52
รวม	1.60	0.52	1.29	0.54	5.16***

จากตาราง 18 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดมากมีปัญหาในการรับบริการจากห้องสมุดโดยส่วนรวมมากกว่านักศึกษาที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาปัญหาการรับบริการเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดมาก มีปัญหาในการรับบริการจากห้องสมุดด้านสภาพทั่วไป ด้านครุภัณฑ์ ด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด และด้านระเบียบการยืมห้องสมุด มากกว่านักศึกษาที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษา
ทางไกลที่มีระดับชั้นการเรียนต่างกัน

ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด	มัธยมศึกษา		มัธยมศึกษา		t
	ตอนต้น (N=230)		ตอนปลาย (N=100)		
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	
1. ด้านสภาพทั่วไป	1.34	0.61	1.18	0.73	1.93
2. ด้านครุภัณฑ์	1.34	0.68	1.20	0.86	1.40
3. ด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด	1.73	0.64	1.68	0.72	0.62
4. ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด	1.47	0.74	1.32	0.82	1.63
5. ด้านบุคลากร	1.20	0.66	1.37	0.84	-1.84
รวม	1.44	0.53	1.36	0.60	1.12

จากตาราง 19 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่มีระดับชั้นการเรียนต่างกัน มีปัญหาการรับ
บริการจากห้องสมุดโดยส่วนรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไรไม่นัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความต้องการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษาทางไกล จำแนกตามกลุ่มความต้องการ 2 ด้านคือ ความต้องการด้านบริการและกิจกรรม และความต้องการด้านสิ่งพิมพ์ ดังรายละเอียดในตาราง 20 - 34

ตาราง 20 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลที่ต้องการยืมหนังสือแต่ละครั้ง

จำนวนหนังสือที่ต้องการยืมแต่ละครั้ง	จำนวน	ร้อยละ
1. 1 - 3 เล่ม	192	58.20
2. 4 - 7 เล่ม	57	17.30
3. ไม่จำกัดจำนวน	79	23.90
4. 10 - 15 เล่ม	2	0.60
รวม	330	100.00

จากตาราง 20 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต้องการยืมหนังสือจำนวน 1 - 3 เล่ม เป็นส่วนมากคือร้อยละ 58.20 รองลงไปที่ไม่จำกัดจำนวน ร้อยละ 23.90 และจำนวน 4 - 7 เล่ม ร้อยละ 17.30

ตาราง 21 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามจำนวนเวลาที่ต้องการยืมหนังสือแต่ละครั้ง

จำนวนเวลาที่ต้องการยืมหนังสือแต่ละครั้ง	จำนวน	ร้อยละ
1. 3 วัน	75	22.70
2. 5 วัน	53	16.10
3. 7 วัน	195	59.10
4. 15 - 20 วัน	7	2.10
รวม	330	100.00

จากตาราง 21 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต้องการยืมหนังสือจำนวน 7 วัน เป็นส่วนมากคือร้อยละ 59.10 รองลงมาคือ 3 วัน ร้อยละ 22.70 และ 5 วัน ร้อยละ 16.10

ตาราง 22 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามจำนวนเงินที่ต้องการจ่ายค่ารับหนังสือ
เกินกำหนด

จำนวนเงินที่ต้องการจ่ายค่ารับหนังสือเกินกำหนด	จำนวน	ร้อยละ
1. 1 บาท	217	65.80
2. 2 บาท	113	34.20
3. อื่น ๆ	-	-
รวม	330	100.00

จากตาราง 22 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต้องการจ่ายค่ารับหนังสือ
เกินกำหนดจำนวน 1 บาท เป็นส่วนมาก คือ ร้อยละ 65.80 รองลงมาเป็นจำนวน 2 บาท ร้อยละ
34.20

ตาราง 23 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการผู้รับฝากของ

ความต้องการบริการเกี่ยวกับผู้รับฝากของ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการ	309	93.60
2. ไม่ต้องการ	21	6.40
3. อื่น ๆ	-	-
รวม	330	100.00

จากตาราง 23 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต้องการมีผู้รับฝากของเป็นส่วนใหญ่คือร้อยละ 93.60 และไม่ต้องการร้อยละ 6.40

ตาราง 24 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการบริการเกี่ยวกับน้ำดื่ม

ความต้องการบริการเกี่ยวกับน้ำดื่ม	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการ	309	93.60
2. ไม่ต้องการ	21	6.40
3. อื่น ๆ	-	-
รวม	330	100.00

จากตาราง 24 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการบริการเกี่ยวกับน้ำดื่มเป็นส่วนมาก คือร้อยละ 93.60 และไม่ต้องการร้อยละ 6.40

ตาราง 25 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการเพิ่มโต๊ะเก้าอี้สำหรับ
นั่งอ่าน

ความต้องการเพิ่มโต๊ะเก้าอี้สำหรับนั่งอ่าน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพิ่มโต๊ะหมู่ให้นั่งมากขึ้น	123	37.30
2. เพิ่มโต๊ะนั่งเดี่ยวให้นั่งมากขึ้น	155	47.00
3. โต๊ะเก้าอี้ที่มีอยู่เพียงพอแล้ว	46	13.90
4. เพิ่มโต๊ะหมู่และโต๊ะนั่งเดี่ยวให้นั่งมากขึ้น	6	1.80
รวม	330	100.00

จากตาราง 25 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการเพิ่มโต๊ะนั่งเดี่ยวให้นั่งมากขึ้นเป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 47.00 และรองลงไปคือ ต้องการเพิ่มโต๊ะหมู่ให้นั่งมากขึ้น ร้อยละ 37.30 และคิดว่าโต๊ะเก้าอี้ที่มีอยู่เพียงพอแล้ว ร้อยละ 13.90

ตาราง 26 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการบริการตอบคำถามและ
ช่วยค้นคว้า

ความต้องการบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการ	314	95.20
2. ไม่ต้องการ	13	3.90
3. อื่น ๆ	3	0.90
รวม	330	100.00

จากตาราง 26 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการบริการ
ตอบคำถามและช่วยค้นคว้าเป็นส่วนมาก ร้อยละ 95.20 และไม่ต้องการร้อยละ 3.90

ตาราง 27 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการวิธีให้รู้จักห้องสมุด
และวัสดุในห้องสมุด

วิธีให้รู้จักห้องสมุดและวัสดุในห้องสมุด	จำนวน	ร้อยละ
1. แนะนำให้รู้จักห้องสมุดและระเบียบของห้องสมุดเมื่อเปิดภาคเรียน ภาคแรก	149	45.20
2. อบรมเรียนรู้ในการใช้ห้องสมุดและการใช้วัสดุต่าง ๆ ในห้องสมุด เป็นเวลา 1 สัปดาห์	32	9.70
3. สอนวิชาการการใช้ห้องสมุด การอ่าน การเขียนหนังสือ และวิธีการเขียน รายงานโดยมีชั่วโมงสอนเป็นทางการ	57	17.30
4. วิธีใช้ห้องสมุดและระเบียบข้อบังคับของห้องสมุดติดไว้ในห้องสมุด เพื่อให้ผู้ใช้ศึกษาเอง	90	27.30
5. อื่น ๆ	-	-
รวม	330	100.00

จากตาราง 27 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการแนะนำ
ให้รู้จักห้องสมุดและระเบียบของห้องสมุดเพื่อเปิดภาคเรียนภาคแรกเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 45.20
รองลงไปได้ วิธีใช้ห้องสมุดและระเบียบข้อบังคับของห้องสมุดติดไว้ในห้องสมุดเพื่อให้ผู้ใช้ศึกษา
เอง ร้อยละ 27.30

ตาราง 28 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามบริการโสตทัศนวัสดุ

บริการโสตทัศนวัสดุ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการ	276	83.60
2. ไม่ต้องการ	54	16.40
3. อื่น ๆ	-	-
รวม	330	100.00

จากตาราง 28 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการบริการโสตทัศนวัสดุเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.60 และรองลงไปไม่ต้องการ ร้อยละ 16.40

ตาราง 29 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการหนังสือเล่มที่ต้องการ
ยืมต่อจากผู้อื่น

หนังสือเล่มที่ต้องการยืมต่อจากผู้อื่น	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการ	266	80.60
2. ไม่ต้องการ	64	19.40
3. อื่น ๆ	-	-
รวม	330	100.00

จากตาราง 29 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการหนังสือ
เล่มที่ต้องการยืมต่อจากผู้อื่นเป็นส่วนมาก ร้อยละ 80.60 รองลงไปในไม่ต้องการ ร้อยละ 19.40

ตาราง 30 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการการจัดนิตรศการงาน
โอกาสต่าง ๆ และนิตรศการหนังสือพิมพ์

การจัดนิตรศการงานโอกาสต่าง ๆ และนิตรศหนังสือพิมพ์	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการ	311	94.20
2. ไม่ต้องการ	19	5.80
3. อื่น ๆ	-	-
รวม	330	100.00

จากตาราง 30 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจัด
นิตรศการงานโอกาสต่าง ๆ และนิตรศการหนังสือพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.20 รองลงไป
ไม่ต้องการ ร้อยละ 5.80

ตาราง 31 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการจำนวนวันที่จัดนิทรรศการ

จำนวนวันที่จัดนิทรรศการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทุกสัปดาห์	95	28.80
2. ทุก 2 สัปดาห์	36	10.90
3. ทุก 3 สัปดาห์	17	5.20
4. ทุกเดือน	94	28.50
5. ทุกครั้งที่เป็นวันสำคัญ	88	26.70
รวม	330	100.00

จากตาราง 31 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้ห้องสมุดจัดนิทรรศการทุกสัปดาห์เป็นส่วนมาก ร้อยละ 28.80 และรองลงไปถึงความต้องการให้ห้องสมุดจัดนิทรรศการทุกเดือน ร้อยละ 28.50

ตาราง 32 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการ จัดแสดงปาฐกถาไว้ว่าที่
พูดเรื่องหนังสือ ประกาดการอ่าน วิจัยหนังสือ จัดอภิปราย

จากจัดแสดงปาฐกถา ไว้ว่าที่ พูดเรื่องหนังสือ ฯลฯ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการ	279	84.50
2. ไม่ต้องการ	46	13.90
3. อื่น ๆ	5	1.50
รวม	330	100.00

จากตาราง 32 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการจัดแสดง
ปาฐกถา ไว้ว่าที่ พูดเรื่องหนังสือ ประกาดการอ่าน วิจัยหนังสือ จัดอภิปราย เป็นส่วนมาก
ร้อยละ 84.50 รองลงไปไม่ต้องการ ร้อยละ 13.90

ตาราง 33 จำนวนร้อยละของนักศึกษาทางไกลจำแนกตามความต้องการการเล่น เกม หายปัญหา แข่งขันวาดภาพ

ความต้องการเล่น เกม หายปัญหา แข่งขันวาดภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการ	207	62.70
2. ไม่ต้องการ	113	34.20
3. อื่น ๆ	10	3.00
รวม	330	100.00

จากตาราง 33 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการเล่น เกม หายปัญหา แข่งขันวาดภาพ เป็นส่วนมากร้อยละ 62.70 รองลงไปที่ไม่ต้องการร้อยละ 34.20

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความต้องการรับบริการจากห้องสมุด
ด้านสิ่งพิมพ์ของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ความต้องการด้านสิ่งพิมพ์	$\bar{X}$	S.D.
1. หนังสือเกี่ยวกับปรัชญาและจิตวิทยา	2.17	0.87
2. หนังสือเกี่ยวกับศาสนา	2.11	0.87
3. หนังสือเกี่ยวกับสังคม การเมือง การปกครอง	2.30	0.91
4. หนังสือเกี่ยวกับกฎหมาย	2.25	0.67
5. หนังสือเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี	2.30	0.75
6. หนังสือเกี่ยวกับการศึกษา	2.61	0.70
7. หนังสือเกี่ยวกับภาษา	2.46	0.76
8. หนังสือเกี่ยวกับเทคโนโลยี การแพทย์ อุตสาหกรรม	2.19	0.85
9. หนังสือเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์	2.31	0.84
10. หนังสือเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ	2.27	0.77
11. หนังสือเกี่ยวกับศิลปะและการบันเทิง	1.86	0.93
12. หนังสือเกี่ยวกับวรรณคดี	2.15	0.85
13. หนังสือนวนิยาย เรื่องสั้น	1.83	0.91
14. หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์	2.29	0.83
15. หนังสือชีวประวัติบุคคลสำคัญ	2.23	0.83
16. หนังสือภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว	2.12	0.92
17. หนังสือความรู้รอบตัว เบ็ดเตล็ด	2.36	0.90
18. ตำราเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน	2.63	0.66
19. หนังสืออ้างอิง	2.05	0.86
20. หนังสือสารคดี	2.16	0.84

ตาราง 34 (ต่อ)

ความต้องการด้านสิ่งพิมพ์	$\bar{X}$	S.D.
21. หนังสือบันเทิงคดี	1.78	0.85
22. วารสาร, นิตยสาร	1.76	0.87
23. หนังสือพิมพ์	1.99	0.89
24. จุลสาร	1.67	0.82
รวม	2.01	0.52

จากตาราง 34 แสดงว่า ความต้องการรับบริการจากห้องสมุดด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดของนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรวมพบว่ามีความต้องการปานกลาง ($X = 2.16$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตำราเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ($X = 2.63$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับความต้องการมาก

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความต้องการบริการจากห้องสมุดของนักศึกษาทางไกล จำแนกตามเพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษาในระบบโรงเรียน จำนวนครั้งที่ใช้ห้องสมุดและระดับชั้นการเรียน
ดังรายละเอียดในตาราง 35 - 39

ตาราง 35 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความต้องการบริการจากห้องสมุดของนักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกัน

ความต้องการของนักศึกษาทางไกล	เพศ				t
	ชาย (N=151)		หญิง (N=179)		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ความต้องการรับบริการจากห้องสมุด	2.14	0.46	2.18	0.39	0.68

จากตาราง 35 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการบริการจากห้องสมุดโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไรไม่นัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 36 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความต้องการใช้บริการจากห้องสมุดของ
นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	4	0.90	0.23	1.25
ภายในกลุ่ม	325	58.44	0.18	
รวม	329	59.35		

จากตาราง 36 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีคะแนนความต้องการ
ใช้บริการจากห้องสมุดโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 37 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความต้องการรับบริการจากห้องสมุดของ
นักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	0.35	0.18	0.97
ภายในกลุ่ม	327	58.99	0.18	
รวม	329	59.35		

จากตาราง 37 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนต่างกัน
มีคะแนนความต้องการรับบริการจากห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 38 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความต้องการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษา
ทางไกลที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดต่างกัน

ความต้องการของนักศึกษาทางไกล	มาก (N=134)		น้อย (N=196)		t
	X	S.D.	X	S.D.	
ความต้องการรับบริการจากห้องสมุด	2.25	0.36	2.10	0.45	-3.21***

จากตาราง 38 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตาราง 39 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความต้องการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษา
ทางไกลที่มีระดับชั้นการเรียนต่างกัน

ความต้องการของนักศึกษาทางไกล	มัธยมศึกษา		มัธยมศึกษา		t
	ตอนต้น N=230		ตอนปลาย N=100		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ความต้องการรับบริการจากห้องสมุด	2.17	0.43	2.14	0.42	0.36

จากตาราง 39 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลที่มีระดับชั้นการเรียนต่างกัน มีความต้องการ
รับบริการจากห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกันอย่าง ไม่นับนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 6 วิเคราะห์ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี สรุปได้ดังตาราง 40 - 45

ตาราง 40 ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านสภาพทั่วไป

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวนผู้เสนอ (คน)	ร้อยละ
1	ห้องสมุดไม่สะอาด	6	35.29
2	อาคารร้อนอบอ้าว	4	23.53
3	ไม่มีสถานที่สำหรับเก็บรถ	3	17.65
4	ไม่มีสถานที่สำหรับเก็บรองเท้า	2	11.76
5	มีเสียงรบกวน	2	11.76
รวม		17	100.00

จากตาราง 40 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี มีความคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านสภาพทั่วไป คือห้องสมุดไม่สะอาด อาคารร้อนอบอ้าว ไม่มีสถานที่สำหรับเก็บรถ ไม่มีสถานที่สำหรับเก็บรองเท้า และมีเสียงรบกวน แต่ความคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาด้านสภาพทั่วไปมากที่สุด คือ ห้องสมุดไม่สะอาด

ตาราง 41 ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการให้บริการด้านสิ่งพิมพ์

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวนผู้เสนอ (คน)	ร้อยละ
1	หนังสือประกอบการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนมีน้อย	8	42.10
2	หนังสือบนชั้นเรียนสับกันทำให้ค้นหาหนังสือยาก	4	21.05
3	หนังสือพิมพ์มีน้อยฉบับ	3	15.79
4	หนังสือให้ความเพลิดเพลินมีน้อย	2	10.53
5	จำนวนวารสารหนังสือมีน้อยฉบับ	2	10.53
รวม		19	100.00

จากตาราง 41 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดปราจีนบุรี มีความคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการให้บริการจากห้องสมุดด้านสิ่งพิมพ์คือ หนังสือประกอบการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนมีน้อย หนังสือบนชั้นเรียนสับกันทำให้ค้นหาหนังสือยาก หนังสือพิมพ์มีน้อยฉบับ หนังสือให้ความเพลิดเพลินมีน้อย จำนวนวารสารหนังสือมีน้อยฉบับ แต่ความคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาด้านสิ่งพิมพ์มากที่สุดคือ หนังสือประกอบการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนมีน้อย

ตาราง 42 ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการด้านระเบียบการฯ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวนผู้เสนอ (คน)	ร้อยละ
1	เวลาเปิดปิดห้องสมุดไม่เหมาะสม	6	60.00
2	จำนวนหนังสือให้ยืมมีน้อยเล่มและจำนวนน้อยวัน	3	30.00
3	ไม่มีระเบียบห้ามสูบบุหรี่	1	10.00
รวม		10	100.00

จากตาราง 42 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดปราจีนบุรี มีความคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด คือ เวลาเปิดปิดห้องสมุดไม่เหมาะสม จำนวนหนังสือให้ยืมมีน้อยเล่ม และน้อยวัน และไม่มีระเบียบห้ามสูบบุหรี่ แต่ความคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาด้านสิ่งพิมพ์มากที่สุดคือ เวลาเปิดปิดห้องสมุดไม่เหมาะสม

ตาราง 43 ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการให้บริการด้านบุคลากร

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวนผู้เสนอ (คน)	ร้อยละ
1	เจ้าหน้าที่ไม่กระตือรือร้นในการทำงาน	6	75.00
2	เจ้าหน้าที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์	2	25.00
รวม		8	100.00

จากตาราง 43 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดปราจีนบุรี มีความคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการให้บริการจากห้องสมุดด้านบุคลากรคือ เจ้าหน้าที่ไม่กระตือรือร้นในการทำงาน เจ้าหน้าที่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์

ตาราง 44 ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการรับบริการด้านการบริการและ
กิจกรรม

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวนผู้เสนอ (คน)	ร้อยละ
1	ต้องการให้ห้องสมุดสะอาดมีระเบียบ สวยงาม	8	34.78
2	ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์การใช้ห้องสมุด	6	26.09
3	ต้องการขยายเวลาเปิดห้องสมุดให้มากขึ้น	4	17.39
4	ต้องการมีที่นั่งอ่านหนังสือมากขึ้น	2	8.70
5	ต้องการมีที่จอดรถ	1	4.35
6	ต้องการมีที่เก็บของ	1	4.35
7	ต้องการมีที่เก็บรองเท้า	1	4.35
รวม		23	100.00

จากตาราง 44 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดปราจีนบุรี มีความคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการรับบริการจากห้องสมุดด้านการบริการ
และกิจกรรมคือ ต้องการให้ห้องสมุดสะอาดมีระเบียบ สวยงาม ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์
การใช้ห้องสมุด ต้องการขยายเวลาเปิดห้องสมุดให้มากขึ้น ต้องการมีที่จอดรถ ต้องการมีที่เก็บ
ของและต้องการมีที่เก็บรองเท้า

ตาราง 45 จำนวนความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความต้องการรับบริการด้านสิ่งพิมพ์

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	จำนวนผู้เสนอ (คน)	ร้อยละ
1	ต้องการหนังสือประกอบการเรียนตามหลักสูตรการศึกษา นอกระบบเรียนเพิ่มมากขึ้น	9	60.00
2	ต้องการหนังสือพิมพ์เพิ่มมากขึ้น	3	20.00
3	ต้องการวารสารวิชาการ	1	6.67
4	ต้องการหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน	1	6.67
5	ต้องการให้มีหนังสือใหม่เพิ่มมากขึ้น	1	6.67
รวม		15	100.00

จากตาราง 45 แสดงว่า นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน
จังหวัดปราจีนบุรี มีความคิดเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการรับบริการจากห้องสมุดด้านสิ่งพิมพ์
คือ ต้องการหนังสือประกอบการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ต้องการหนังสือพิมพ์ให้
มากขึ้น ต้องการวารสารวิชาการ ต้องการหนังสือที่ให้ความเพลิดเพลิน ต้องการให้มีหนังสือ
ใหม่เพิ่มมากขึ้น

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี
2. เพื่อศึกษาความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษานาระบบโรงเรียน จำนวนครั้งที่เข้าห้องสมุด และระดับการศึกษา
4. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ตามตัวแปรด้านเพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษานาระบบโรงเรียน จำนวนครั้งที่เข้าห้องสมุด และระดับการศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลสำหรับการจัดการบริการห้องสมุดประชาชนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งสามารถจะนำไปปรับปรุงงานของการศึกษานอกโรงเรียน

2. ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงปัญหาในการใช้บริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านห้องสมุดประชาชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
2. นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
3. นักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษาในระบบโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
4. นักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
5. นักศึกษาทางไกลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
6. นักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
7. นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
8. นักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษาในระบบโรงเรียนต่างกัน มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน
9. นักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน

10. นักศึกษาทางไกลที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่เข้าในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี ปีการศึกษา 2534 ที่เป็นสมาชิกห้องสมุดประชาชน โดยมีนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 1,149 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 483 คน ซึ่งได้จากกลุ่มนักศึกษาทางไกลที่ตั้งอยู่ใน 8 อำเภอ คือ อำเภอเมือง ประจันตคาม บ้านสร้าง กบินทร์บุรี สระแก้ว วัฒนานคร อรัญประเทศ ตาพระยา รวมประชากรทั้งสิ้น 1,632 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นทุกอำเภอ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane') ให้ความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 ได้จำนวนนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 230 คน และเป็นนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 100 คน รวมทั้งสิ้น 330 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาทางไกลเกี่ยวกับเพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียน จำนวนครั้งที่เข้าห้องสมุด และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 5 ด้าน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการรับบริการจากห้องสมุด แบ่งเป็น ความต้องการด้านบริการและกิจกรรม เป็นแบบให้เลือกตอบและความต้องการด้านสิ่งพิมพ์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปทุมธานี ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยไปประสานงานและเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยการหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้ห้องสมุดเพื่อหาระดับของปัญหาทั้ง 5 ด้าน ด้วยการหาค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการด้านบริการและกิจกรรมด้วยการหาค่าร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการด้านสิ่งพิมพ์เพื่อหาระดับของความต้องการด้วยการหาค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์
4. เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดตามสถานภาพที่แตกต่างกัน โดยใช้ t -test และวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้ F -test และทดสอบความไม่แตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Keuls Method)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปทุมธานี มีดังนี้
 - 1.1 ปัญหาด้านสภาพทั่วไป นักศึกษาทางไกลมีปัญหาด้านนี้ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.29$) ส่วนปัญหาสูงสุดเป็นอันดับแรกคือ ห้องสมุดอยู่ไกลไปมาไม่สะดวก ($\bar{X} = 1.57$)

1.2 ปัญหาด้านครุภัณฑ์ นักศึกษาทางไกลมีปัญหาด้านนี้ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.30$) ส่วนปัญหาสูงสุดเป็นอันดับแรกคือ การจัดโต๊ะ เก้าอี้ภายในห้องสมุดไม่สะดวกแก่การอ่าน และจำนวนโต๊ะ เก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 1.37$)

1.3 ปัญหาด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด นักศึกษาทางไกลมีปัญหาด้านนี้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.71$) ส่วนปัญหาสูงสุดเป็นอันดับแรกคือ หนังสือเรื่องที่ต้องการมีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 2.06$)

1.4 ปัญหาด้านระเบียบการอ่านห้องสมุด นักศึกษาทางไกลมีปัญหาด้านนี้ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.42$) ส่วนปัญหาสูงสุดเป็นอันดับแรกคือ จำนวนหนังสือที่ยืมน้อยเกินไป ($\bar{X} = 1.63$)

1.5 ปัญหาด้านบุคลากร นักศึกษาทางไกลมีปัญหาด้านนี้ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.25$) ส่วนปัญหาสูงสุดเป็นอันดับแรกคือ มีเจ้าหน้าที่ให้บริการน้อย ($\bar{X} = 1.50$)

2. ความต้องการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษาทางไกล

2.1 ความต้องการด้านบริการและกิจกรรม นักศึกษาทางไกลส่วนมากต้องการยืมหนังสือครั้งละ 1-3 เล่ม ต้องการยืมเป็นเวลาจำนวน 7 วัน และต้องการจ่ายค่าปรับหนังสือเกินกำหนดจำนวน 1 บาท ต้องการให้มีบริการตู้รับฝากของ บริการเกี่ยวกับน้ำดื่ม เพิ่มโต๊ะที่นั่งเดี่ยวให้มากขึ้น บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า และต้องการวิธีแนะนำใหู้จักห้องสมุดและระเบียบของห้องสมุดเมื่อเปิดภาคเรียนภาคแรก ต้องการบริการวัสดุทัศนวัสดุ บริการจองหนังสือเล่มที่ต้องการยืมต่อจากผู้อื่น บริการจัดนิทรรศการงานโอกาสต่าง ๆ และนิทรรศการทุกสัปดาห์ และต้องการให้มีการจัดแสดงปาฐกถาว่าที่ พูดเรื่องหนังสือ ประกวดการอ่าน วิจารณ์หนังสือ จัดอภิปราย และเล่นนิทาน เกม หายปัญหา แข่งขัน วาดภาพ

2.2 ความต้องการด้านสิ่งพิมพ์ นักศึกษาทางไกลมีความต้องการด้านนี้ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.16$) ส่วนความต้องการสูงสุดเป็นอันดับแรกคือ ตำราเรียนตามหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียน ($\bar{X} = 2.63$)

3. เปรียบเทียบปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด

3.1 นักศึกษาทางไกลที่มีเพศ มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียน และระดับชั้นการเรียนต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดไม่แตกต่างกัน

3.2 นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพและจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 และข้อที่ 4

4. เปรียบเทียบความต้องการรับบริการจากห้องสมุด

4.1 นักศึกษาทางไกลที่มีเพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียน และระดับชั้นการเรียนต่างกันมีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดไม่แตกต่างกัน

4.2 นักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9

5. ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด

5.1 ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านสภาพทั่วไป นักศึกษาทางไกลได้ให้ข้อเสนอแนะคือ ห้องสมุดไม่สะอาด

5.2 ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านสิ่งพิมพ์ นักศึกษาทางไกลได้ให้ข้อเสนอแนะคือ หนังสือประกอบการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนมีน้อย

5.3 ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านระเบียบการฯ นักศึกษาทางไกลได้ให้ข้อเสนอแนะคือ เวลาเปิดปิดห้องสมุดไม่เหมาะสม

5.4 ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านบุคลากร นักศึกษาทางไกลได้ให้ข้อเสนอแนะคือ เจ้าหน้าที่ไม่กระตือรือร้นในการทำงาน

6. ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการรับบริการจากห้องสมุด

6.1 ความต้องการรับบริการจากห้องสมุดด้านบริการและกิจกรรมนักศึกษาทางไกลได้ให้ข้อเสนอแนะคือ ต้องการให้ห้องสมุดสะอาดมีระเบียบและสวยงาม

6.2 ความต้องการรับบริการจากห้องสมุดด้านสิ่งพิมพ์ นักศึกษาทางไกลได้ให้ข้อเสนอแนะคือ ต้องการให้มีหนังสือประกอบการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผล

1. ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี มีดังนี้

1.1 ปัญหาด้านสภาพทั่วไป นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนด้านสภาพทั่วไปโดยส่วนรวมในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีปัญหาห้องสมุดอยู่ไกลไปมา ไม่สะดวกสูงกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 1.57$) ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาทางไกลส่วนใหญ่อาศัยอยู่กระจัดกระจายตามชนบท และสถานที่ตั้งห้องสมุดประชาชนจะมีลักษณะที่ตั้งอยู่ภายในบริเวณใกล้ชุมชน ทำให้นักศึกษาทางไกลไม่สะดวกในการไปใช้บริการจากห้องสมุดนอกเหนือจากวันเวลาที่นักศึกษาต้องไปพบกลุ่ม ซึ่งกำหนดให้นักศึกษาทางไกลพบกลุ่มสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศศิวิมล ชัยวีระไทย (2528 : 104) ได้ศึกษาความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 โรงเรียนผู้ใหญ่เฉลิมวงศ์บุรี จังหวัดพิษณุโลก พบว่านักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 มีปัญหาในการใช้บริการจากห้องสมุดประชาชน คือ ห้องสมุดอยู่ไกลจากที่พักทำให้ไม่สะดวกในการไปใช้ห้องสมุด

นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาทางไกลมีปัญหาเกี่ยวกับห้องสมุดลับแคบเกินไป เป็นอันดับรองลงมาคือ ($\bar{X} = 1.45$) ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดประชาชนส่วนมากเป็นห้องสมุดขนาดเล็ก และมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บริการแก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ โดยจัดสถานที่ให้มีบริการการศึกษาประเภทต่าง ๆ เช่น มุมเด็ก มุม มสธ. มุมนักศึกษาทางไกล มุมอาชีพ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2529 : 140) และห้องสมุดประชาชนบางแห่งแบ่งสถานที่ห้องสมุดเป็นสำนักงานศึกษาธิการอำเภอทำให้ห้องสมุดลับแคบ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญเกื้อ หลงสวาสดี (2519 : 83) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและเกณฑ์ปกติของห้องสมุดประชาชนจังหวัด ซึ่งเป็นที่ตั้งเขตการศึกษา พบว่า สภาพของห้องสมุดส่วนใหญ่มีปัญหา คือ สถานที่คับแคบ

1.2 ปัญหาด้านครุภัณฑ์ นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนด้านครุภัณฑ์โดยส่วนรวม

จนระดับน้อย ($\bar{X} = 1.30$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษาทางไกลมีปัญหาการจัดโต๊ะเก้าอี้ภายในห้องสมุดไม่สะดวกแก่การอ่าน ($\bar{X} = 1.37$) และจำนวนโต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือไม่เพียงพอสูงกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 1.37$) ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจัดโต๊ะเก้าอี้ที่อ่านหนังสือ โดยไม่คำนึงถึงความสะดวกของผู้อ่าน และไม่พยายามจัดหาโต๊ะเก้าอี้ให้มีจำนวนเพียงพอกับผู้อ่าน ตลอดจนการจัดโต๊ะเก้าอี้ที่ไม่เหมาะสมกับการอ่านหรือเขียนของผู้อ่าน ตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้อ่านพบว่า ผู้อ่านมีความต้องการความเป็นอิสระ ต้องการเป็นตัวของตัวเอง ในการประกอบภารกิจต่าง ๆ โดยที่นักศึกษาผู้ใหญ่จะสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2533 : 33) ซึ่งจะเห็นได้จากนักศึกษาทางไกล ร้อยละ 50 มีความต้องการเพิ่มโต๊ะเก้าอี้สำหรับนั่งอ่านเดี่ยวๆ เพิ่มขึ้น เพื่อความสะดวกในการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศศิวิมล ชัยวีระไทย (2528 : 105) ได้ศึกษาความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีปัญหาจากการใช้ห้องสมุดเรื่องการจัดโต๊ะเก้าอี้ภายในห้องสมุดไม่สะดวกแก่การอ่าน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรุณรักษ์ สุวรรณราช (2520 : 118) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนมีปัญหาเรื่อง ครุภัณฑ์ จำนวนโต๊ะเก้าอี้เก่าชำรุด และมีไม่เพียงพอ นอกจากนั้นผลการวิจัยของ เรณู เปี้ยชื่อ (2532 : 114) ได้ศึกษารูปแบบห้องสมุดประชาชนจังหวัด โดยศึกษาจากบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน พบว่า จำนวนครุภัณฑ์ของห้องสมุดประชาชนโดยเฉพาะจำนวนโต๊ะเก้าอี้ ยังมีไม่เพียงพอ ตามมาตรฐานของห้องสมุดประชาชน

1.3 ปัญหาด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุดนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษาชนบทโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนด้านสิ่งพิมพ์ของห้องสมุด โดยส่วนรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.71$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษาทางไกลมีปัญหา คือ หนังสือเรื่องที่ต้องการมีจำนวนไม่เพียงสูงกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 2.06$) และวารสารวิชาการมีไม่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 1.80$) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศศิวิมล ชัยวีระไทย (2528 : 106) ได้ศึกษาความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 ส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับ

หนังสือเรื่องที่ต้องการมีจำนวนไม่เพียงพอ และวารสารวิชาการไม่ตรงกับความต้องการ ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่ทำให้ผู้ใช้มีส่วนร่วมในการจัดซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด หรือเจ้าหน้าที่ไม่ให้ครูประจำกลุ่มเสนอรายชื่อหนังสือที่ต้องการให้ห้องสมุดจัดซื้อเข้าห้องสมุด เพื่อให้นักศึกษาทางไกลได้ใช้ศึกษาค้นคว้าวิชาที่สอนอยู่ ตลอดจนการจัดซื้อวารสารที่มีประโยชน์และวารสารตามที่ครูประจำกลุ่มเสนอมาไว้ให้บริการ นอกจากนี้ผลการวิจัยของ อรุณรักษ์ สุวรรณราช (2520 : 97) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่มีปัญหาคือ หนังสือเรื่องที่ต้องการมีน้อย และวารสารมีน้อย

1.4 ปัญหาด้านระเบียบการยืมห้องสมุด นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนด้านระเบียบการยืมห้องสมุด โดยส่วนรวมในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.42$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษามีปัญหาจำนวนหนังสือที่ยืมมีน้อยเกินไป ($\bar{X} = 1.63$) ทั้งนี้เพราะนักศึกษาทางไกลมีหลักสำคัญในการเรียนคือ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นักศึกษาจึงมีความต้องการยืมหนังสือมากน้อยตามจำนวนเนื้อหาหมวดวิชาที่ตนเรียนอยู่ และนักศึกษาส่วนมากมีเวลาจำกัดในการมาเข้าใช้ห้องสมุดเนื่องจากต้องประกอบอาชีพ มีภาระทางครอบครัว ทำให้นักศึกษามีปัญหาในการยืมและคืนหนังสือในบางครั้ง

นอกจากนี้พบว่านักศึกษาทางไกลมีปัญหาช่วงเวลาที่เปิดบริการยังไม่เหมาะสมเป็นอันดับรองลงไป ($\bar{X} = 1.56$) ทั้งนี้เพราะนักศึกษาทางไกลเห็นความสำคัญของการยืมห้องสมุดที่ช่วยในการค้นคว้าประกอบการเรียนการสอนจึงมีความต้องการให้ห้องสมุดขยายเวลาเปิดบริการห้องสมุดให้มากขึ้น หรือเปิดบริการทุกวัน โดยเฉพาะในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งเป็นวันที่นักศึกษามาพบกลุ่ม และจะได้ใช้ประโยชน์จากห้องสมุดได้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกัญญา ตันติภักยากร (2523 : 172) ได้ศึกษาความต้องการบริการและกิจกรรมจากห้องสมุดประชาชนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต พบว่า ผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านเวลาเปิดปิดห้องสมุดไม่เหมาะสม

1.5 ปัญหาด้านบุคลากร นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนด้านบุคลากรโดยส่วนรวม

จนระดับน้อย ($\bar{X} = 1.25$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า มีเจ้าหน้าที่บริการน้อย ($\bar{X} = 1.50$) ทั้งนี้เพราะนักศึกษาทางไกลส่วนใหญ่ มีเวลาจำกัดในการใช้บริการห้องสมุด เนื่องจากต้องประกอบอาชีพ และมีภาระทางครอบครัว จึงต้องการความรวดเร็วในการใช้บริการจากห้องสมุด ประกอบกับห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่มีจำนวนบุคลากรน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐานของห้องสมุดประชาชน ซึ่งกำหนดให้มีบุคลากรของห้องสมุดประชาชนขนาดเล็กมีจำนวน 6 คน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2529 : 150) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญเกื้อ หลงสวาสดี (2519 : 83) ได้ศึกษาเรื่องสภาพของห้องสมุดประชาชนจังหวัดที่ตั้งเขตการศึกษา พบว่า ปัญหาที่สำคัญคือการขาดแคลนบุคลากรของห้องสมุด

นอกจากนี้พบว่านักศึกษาทางไกลมีปัญหา เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ เป็นอันดับรองลงไป ($\bar{X} = 1.35$) ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรุณรักษ์ สุวรรณราช (2520 : 87) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประสบปัญหาคือ เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน

2. ความต้องการรับบริการจากห้องสมุดของนักศึกษาทางไกล

2.1 ความต้องการด้านบริการและกิจกรรม นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนด้านบริการและกิจกรรมคือ ต้องการยืมหนังสือครั้งละ 1-3 เล่ม (ร้อยละ 58.20) ต้องการยืมหนังสือเป็นเวลา 7 วัน (ร้อยละ 59.10) ทั้งนี้เป็นเพราะนักศึกษาทางไกลส่วนมากมีเวลาใช้ห้องสมุดในระยะเวลายาวนานเฉพาะช่วงวันเวลาที่นักศึกษามาพบกลุ่มคือ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง และการอ่านหนังสือนั้นต้องใช้เวลาพอสมควรเพื่อศึกษาให้ได้ละเอียด นักศึกษาจึงต้องการยืมหนังสือตามจำนวนที่จะนำไปศึกษาเพื่อไปใช้ประกอบการทำรายงานที่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ศศิวิมล ชัยวีระไทย (2528 : 101) ได้ศึกษาความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 4 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีความต้องการบริการให้ยืมหนังสือมากเป็นอันดับ 1 นอกจากนี้นักศึกษาทางไกลต้องการจ่ายค่ารับหนังสือเกินกำหนดเป็นจำนวนเงิน 1 บาท (ร้อยละ

65.80) ทั้งนี้เพราะนักศึกษาทางไกลส่วนมากมีรายได้น้อย จึงเห็นความเหมาะสมในการจ่ายค่าปรับหนังสือเพียง 1 บาทก็เหมาะสมกับสภาพรายได้ของนักศึกษา

สำหรับความต้องการให้มีบริการตู้รับฝากของ (ร้อยละ 90.60) บริการเกี่ยวกับน้ำดื่ม (ร้อยละ 93.60) และต้องการเพิ่มโต๊ะที่นั่งเดี่ยวให้มากขึ้น (ร้อยละ 47.00) ทั้งนี้เนื่องจากห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่มองขาดงบประมาณเรื่องครุภัณฑ์ในการให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการห้องสมุด ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ เรณู เปียชื่อ (2532 : 114) ได้ศึกษารูปแบบห้องสมุดประชาชนจังหวัด โดยศึกษาจากบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน พบว่า เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนมีบทบาทการดำเนินงานคือ มีวัสดุ ครุภัณฑ์ ไม่เพียงพอ และตรงกับผลงานของ อรุณรักษ์ สุวรรณราช (2520 : 108) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่มีปัญหारेื่อง ตู้รับฝากของ บริการเกี่ยวกับน้ำดื่ม และโต๊ะสำหรับนั่งอ่านหนังสือไม่เพียงพอ

นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาทางไกลมีความต้องการ บริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้า (ร้อยละ 93.20) ทั้งนี้เพราะนักศึกษาทางไกลส่วนใหญ่มิมีความรู้เรื่องการเข้าห้องสมุดน้อย เนื่องจากนักศึกษาทางไกลขาดประสบการณ์เรื่องการใช้ห้องสมุดถึงแม้ว่าบางคนจะผ่านการเรียนนาระบบโรงเรียนคือ ต้องเรียนวิชาการเข้าห้องสมุดมาแล้วก็ตาม แต่บางครั้งก็ไม่สามารถหาสิ่งพิมพ์ที่ต้องการได้ เพราะเข้าใช้ห้องสมุดน้อยครั้ง อาจลืมวิธีการใช้หรือเนื่องจากนักศึกษาทางไกลส่วนใหญ่มิมีเวลาเข้าห้องสมุดตามระยะเวลาสั้น คือ หลังจากเสร็จสิ้นการพบกลุ่มแล้ว ฉะนั้นบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าจึงเป็นบริการที่นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการมาก ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ ศศิวิมล ชัยวีระไทย (2528 : 101) ได้ศึกษาความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้หัดแบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 4 พบว่า นักศึกษาผู้หัดมีความต้องการบริการตอบคำถามและช่วยค้นคว้าในระดับสูง

สำหรับความต้องการวิธีแนะนำให้รู้จักห้องสมุด และระเบียบของห้องสมุด เมื่อเปิดภาคเรียน (ร้อยละ 45.20) ทั้งนี้เพราะนักศึกษาทางไกลได้เห็นความสำคัญของการบริการห้องสมุดที่ช่วยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ดังนั้นนักศึกษาทางไกลจึงต้องการรู้ความเคลื่อนไหวของการจัดบริการห้องสมุด เพื่อจะได้เข้าประโยชน์จากห้องสมุดได้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้อง

กับผลงานวิจัยของ พัชรา เต็งรังสรรค์ (2530 : 98) ได้ศึกษาการประชาสัมพันธ์ของ ห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า ห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่มุ่งขาด การประชาสัมพันธ์ในการให้ผู้ใช้รู้จักกิจกรรม และการบริการต่าง ๆ ของห้องสมุด

นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาทางไกลมีความต้องการบริการวัสดุทัศนวัสดุ (ร้อยละ 93.60) บริการจองหนังสือเล่มที่ต้องการยืมต่อจากผู้อื่น (ร้อยละ 80.60) บริการ จัดนิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ และนิทรรศการหนังสือใหม่ (ร้อยละ 94.20) โดยต้องการให้ จัดนิทรรศการทุกสัปดาห์ (ร้อยละ 28.80) ทั้งนี้เพราะนักศึกษาเห็นความสำคัญของบริการวัสดุ ทัศนวัสดุ เช่น บริการเทป หูฟัง ที่ช่วยค้นคว้าเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาประกอบการเรียนตามหลักสูตร การศึกษานอกโรงเรียน ส่วนความต้องการบริการจองหนังสือเล่มที่ต้องการยืมต่อจากผู้อื่น ทั้งนี้ เพราะนักศึกษาทางไกลส่วนมากใช้ชีวิตยืมหนังสือที่ต้องการแบบต่อ ๆ กันจากเพื่อนโดยตรงเพื่อ ประหยัดเวลาในการค้นหาหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานของ ศศิวิมล ชัยวิริยะไทย (2528 : 101) ได้ศึกษาความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 4 มีความต้องการบริการจองหนังสือที่ต้องการยืมต่อจากผู้อื่นเพื่อเป็นการประหยัดเวลาในการค้นหา หนังสือตามชั้น

สำหรับความต้องการบริการนิทรรศการในโอกาสต่าง ๆ และต้องการให้ จัดทุกสัปดาห์ ทั้งนี้เพราะนักศึกษาทางไกลเห็นว่า การจัดนิทรรศการมีประโยชน์เพื่อช่วยเพิ่มพูน ความรู้ จึงให้ความสนใจการจัดนิทรรศการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นิยม เขยกิจวัช (2529 : 99) ที่ศึกษาประโยชน์ของห้องสมุดประชาชนต่อการพัฒนาชุมชน พบว่า ผู้ใช้บริการ ห้องสมุดส่วนมากมีความต้องการจัดนิทรรศการเรื่องต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และต้องการให้จัด ทุกสัปดาห์ โดยจัดนิทรรศการเรื่องอาชีพ เรื่องการตลาด และการเมืองการปกครอง

ส่วนความต้องการการจัดแสดงปาฐกถาว่าที่ พูดเรื่องหนังสือ ประกวด การอ่าน วิจารณ์หนังสือ จัดอภิปราย (ร้อยละ 84.50) และเล่นนิทาน เกม ทายปัญหา แข่งขัน วาดภาพ (ร้อยละ 62.70) ทั้งนี้เพราะบริการดังกล่าวห้องสมุดประชาชนจัดบริการเป็นส่วนน้อย บางแห่งไม่มีการจัดกิจกรรมประเภทนี้เลย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พัชรา เต็งรังสรรค์ (2530 : 98) ได้ศึกษาการประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรมการศึกษานอก

โรงเรียน พบว่า ห้องสมุดประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดกิจกรรมการแสดงผลงาน ใด้ว่าที่ ประกาศ การอ่านและการวิจารณ์หนังสือ

2.2 ความต้องการด้านสิ่งพิมพ์ นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาชั้นการศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชน ด้านสิ่งพิมพ์ โดย ส่วนรวมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.16$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษาทางไกลมีความ ต้องการตำราเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสูงกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 2.63$) และหนังสือ เกี่ยวกับการศึกษา ($\bar{X} = 2.61$) ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะนักศึกษาทางไกลต้องการจะค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง จากการศึกษาจากตำราเรียน และเนื่องจากครูประจำกลุ่มสั่งงานให้นักศึกษา ค้นคว้าทำรายงานเกี่ยวกับวิชาที่เรียน จึงทำให้นักศึกษามีความต้องการหนังสือประเภทนี้เป็นจำนวนมาก ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ ศศิวิมล ชัยวีระไทย (2528 : 102) ได้ศึกษาความต้องการ ใช้อบริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับ 4 พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่เข้าไปใช้บริการ ห้องสมุด เพราะต้องการเพิ่มพูนความรู้โดยส่วนใหญ่ต้องการอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับตำราเรียน การ ศึกษา ความรู้รอบตัว การเมืองการปกครอง นอกจากนี้ผลการวิจัยของนวลเสน่ห์ วงศ์เชิดธรรม (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีความต้องการให้ห้องสมุดเปิดบริการให้ยืมหนังสือที่เกี่ยวกับการ ศึกษา เอกสาร ตำราเรียน และจัดบริการแนะแนวการอ่าน

3. เปรียบเทียบปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด ดังนี้

3.1 นักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้เพราะนักศึกษาทางไกลส่วนใหญ่จะมีปัญหาการรับ บริการจากห้องสมุดในระดับน้อยเกือบทุกระดับ ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดจึงใกล้เคียงกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิยม เชยกิจวงษ์ (2529 : 82) ที่ศึกษาประโยชน์ของห้องสมุด ชุมชนต่อการพัฒนาชุมชน พบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดของ ผู้ใช้ห้องสมุดที่มีเพศต่างกันไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษาทางไกลที่มีเพศ ต่างกันมีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านครุภัณฑ์และด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้โดยเฉลี่ยนักศึกษาเพศชายมีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านครุภัณฑ์

และด้านบุคลากรสูงกว่านักศึกษาเพศหญิง ที่เป็นเช่นเนื่องจากเพศชายส่วนใหญ่มีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้สูงกว่าเพศหญิง (Erickson, 1968 : 1748) และเพศชายต้องการนำความรู้จากการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ ใช้ความรู้เป็นแนวทางในการขึ้นเนะครอบครัว จึงทำให้นักศึกษาเพศชายส่วนใหญ่ต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดมากกว่าเพศหญิง และได้พบได้เห็นปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จินตนา เจียมพิทักษ์วงศ์ (2527 : 83) ได้ศึกษาลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนในกรุงเทพมหานครกับการอ่าน พบว่า เพศชายมีความสนใจเข้าใช้ห้องสมุดมากกว่าเพศหญิง และมีเหตุผลในการอ่านก็เพื่อที่จะหาต้นความรู้ทันเหตุการณ์ และเพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อครอบครัว และการดำเนินชีวิตประจำวัน

3.2 นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีอาชีพต่างกัน ย่อมมีประสบการณ์การทำงานต่างกัน เนื่องจากลักษณะของอาชีพที่มีความยากง่ายงาน การปฏิบัติแตกต่างกัน เทคนิคที่ใช้ในการประกอบอาชีพแตกต่างกัน ความรับผิดชอบในแต่ละอาชีพแตกต่างกัน ทำให้นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการเข้าห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุกัญญา ดันดีกุลยาภรณ์ (2523 : 90) ได้ศึกษาความต้องการบริการและกิจกรรมจากห้องสมุดประชาชนของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต พบว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพแตกต่างกัน มีปัญหาเกี่ยวกับการรับบริการจากห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า นักศึกษาทางไกลที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และอาชีพรับราชการ มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านครุภัณฑ์ และด้านสิ่งพิมพ์สูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักศึกษาที่ประกอบอาชีพจะมีการผูกพันต่อหน้าที่การทำงานและความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ จึงทำให้นักศึกษาที่ประกอบอาชีพสนใจหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อจะเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงตนเองและอาชีพ เพื่อหาตนเองเป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคมต่อไป ฉะนั้นจึงทำให้นักศึกษาที่ประกอบอาชีพย่อมมีความรู้ มีประสบการณ์ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ

3.3 นักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนเรียนจบชั้นระดับประถมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ จึงมีประสบการณ์ ความรู้ความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาการรับบริการที่ใกล้เคียงกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาทางไกลที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้โดยเฉลี่ยนักศึกษาที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านบุคลากร สูงกว่านักศึกษาที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื่องจากนักศึกษาที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสบการณ์ในการใช้ห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้เพราะการเรียนในระบบโรงเรียนจำเป็นต้องใช้ห้องสมุดโรงเรียน ในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ประกอบการเรียนเป็นประจำ ทำให้เกิดความคุ้นเคยเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากห้องสมุด จึงทำให้มีความคาดหวังว่าจะได้รับความสะดวกสบายจากบุคลากรสูงกว่านักศึกษาที่มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3.4 นักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 ทั้งนี้โดยเฉลี่ยนักศึกษาที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดมาก มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดสูงกว่านักศึกษาที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดน้อย ทั้งนี้เพราะนักศึกษาที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดมาก จะมีความรู้ ความคิดเห็น และมีประสบการณ์ ทำให้มีทัศนคติเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดน้อยกว่า แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านบุคลากรไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่จะประสบปัญหาการรับบริการด้านบุคลากรในระดับใกล้เคียงกัน จึงทำให้นักศึกษาที่มีจำนวนครั้งในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน มีปัญหาการรับบริการด้านบุคลากรไม่แตกต่างกัน

3.6 นักศึกษาทางไกลที่มีระดับชั้นการเรียนต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาทางไกลระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นนักศึกษานอกกระบวนกรเรียนที่มีวิธีการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน คือ นักศึกษาจะต้องวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยศึกษาจากสื่อผสม ซึ่งได้แก่ สื่อ สิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ การพบกลุ่ม และการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งบริการสื่อเสริม เช่น ศูนย์การเรียนและห้องสมุด (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา. 2533 : 6) และนอกจากนี้นักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจะมีอายุอยู่ในช่วงวัยใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นสาเหตุให้นักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบความต้องการรับบริการจากห้องสมุดดังนี้

4.1 นักศึกษาทางไกลที่มีเพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนและระดับชั้นการเรียนต่างกัน มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดด้านสิ่งพิมพ์ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6, 7 8 และข้อที่ 10 ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักศึกษาทางไกลส่วนใหญ่มีความต้องการค้นคว้าเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ตนเรียนอยู่ใกล้เคียงกันเนื่องจากนักศึกษาทางไกลจะลงทะเบียนเรียนตามหมวดวิชาที่ครูประจำกลุ่มแนะนำ ซึ่งในภาคเรียนแรกกำหนดให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในหมวดวิชาบังคับ คือ วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา วิชาพลานามัย วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาพื้นฐานอาชีพและในการส่งงานของครูประจำกลุ่มให้นักศึกษาค้นคว้าทำรายงานมักจะเป็นวิชาในหมวดวิชาบังคับจึงทำให้นักศึกษาทางไกลส่วนใหญ่ที่มีเพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียน และระดับชั้นการเรียนต่างกัน มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดใกล้เคียงกัน

4.2 นักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งงานการใช้ห้องสมุดต่างกัน มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดด้านสิ่งพิมพ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 9 ทั้งนี้โดยเฉลี่ยนักศึกษาที่มีจำนวนครั้งงานการใช้ห้องสมุดมาก มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดสูงกว่านักศึกษาที่มีจำนวนครั้งงานการใช้ห้องสมุดน้อย ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งงานการใช้ห้องสมุดมาก ทำให้นักศึกษาต้องการและมุ่งหวังที่จะค้นคว้า

หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และมองเห็นความสำคัญของเอกสารสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ มากขึ้น ฉะนั้นจึงทำให้นักศึกษาที่มีจำนวนครั้งในการเข้าห้องสมุดมาก มีความต้องการเอกสารสิ่งพิมพ์เพื่อช่วยประกอบการค้นคว้าในการเพิ่มพูนความรู้ของตนให้กว้างขวางขึ้น จึงมีความต้องการสูงกว่า นักศึกษาที่มีจำนวนครั้งในการเข้าห้องสมุดน้อย

5. ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุด

5.1 ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านสภาพทั่วไป พบว่า นักศึกษาทางไกล มีจำนวนร้อยละ 35.29 ของจำนวนผู้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านสภาพทั่วไป ได้ให้ข้อเสนอแนะคือ ห้องสมุดไม่สะอาด มากกว่าปัญหาอื่น ๆ ในด้านนี้ ทั้งนี้เพราะ ความสะอาด ความเป็นระเบียบ ความสวยงาม เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมบรรยากาศภายในห้องสมุด ให้ผู้อ่านเข้าไปใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านสิ่งพิมพ์ พบว่า นักศึกษาทางไกลมีจำนวน ร้อยละ 42.10 ของจำนวนผู้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านสิ่งพิมพ์ ได้ให้ข้อเสนอแนะคือ หนังสือประกอบการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนมีน้อย ทั้งนี้ เพราะนักศึกษาทางไกลมีวิธีการเรียนโดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จึงทำให้นักศึกษาต้องการยืม หนังสือประกอบการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนในการศึกษาด้วยตนเอง แต่ห้องสมุด มีหนังสือตำราเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนมีน้อย เนื่องจากทางศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนได้จัดสร้างห้องสมุดประชาชนหมวดวิชาละ 5 เล่ม ดังนั้นจึงมีหนังสือให้บริการไม่เพียงพอ

5.3 ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านระเบียบการเข้า พบว่า นักศึกษาทางไกล มีจำนวนร้อยละ 60.00 ของจำนวนผู้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้าน ระเบียบการเข้า ได้ให้ข้อเสนอแนะคือ เวลาเปิดปิดห้องสมุดไม่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะนักศึกษา ทางไกลส่วนมากประกอบอาชีพในเวลาว่างจึงเข้าห้องสมุดจำกัด จึงมีความต้องการให้ห้องสมุดขยาย เวลาในการเปิดปิดห้องสมุดให้มากกว่าเดิม

5.4 ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านบุคลากร พบว่า นักศึกษาทางไกลมี จำนวน 75.00 ของจำนวนผู้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดด้านบุคลากร

ได้ให้ข้อเสนอแนะคือ เจ้าหน้าที่ไม่กระตือรือร้นในการทำงาน ทั้งนี้เพราะนักศึกษาต้องการความรวดเร็วในการใช้บริการเมื่อมีปัญหาในด้านการใช้ห้องสมุดก็สามารถสอบถามเจ้าหน้าที่เพื่อหาคำปรึกษา ช่วยเหลือให้การค้นคว้าได้รวดเร็ว

6. ความคิดเห็นจากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการรับบริการจากห้องสมุด

6.1 ต้องการรับบริการจากห้องสมุดด้านบริการและกิจกรรม พบว่า นักศึกษาทางไกลมีจำนวนร้อยละ 34.78 ของจำนวนผู้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการรับบริการจากห้องสมุดด้านบริการและกิจกรรม ได้ให้ข้อเสนอแนะคือ ต้องการให้ห้องสมุดสะอาดมีระเบียบสวยงามมากกว่าความต้องการอื่น ทั้งนี้เพราะนักศึกษาทางไกลต้องการให้ห้องสมุดจัดบรรยากาศภายในห้องสมุดให้เป็นสิ่งดึงดูดเพื่อให้เกิดความสนใจในการเข้าไปใช้ห้องสมุด โดยการดูแลเรื่องความสะอาดและการเอาใจใส่ในการตกแต่งห้องสมุดให้มีระเบียบสวยงามอยู่เสมอ

6.2 ความต้องการรับบริการจากห้องสมุดด้านสิ่งพิมพ์ พบว่า นักศึกษาทางไกลมีจำนวนร้อยละ 60.00 ของจำนวนผู้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการรับบริการจากห้องสมุดด้านสิ่งพิมพ์ได้ให้ข้อเสนอแนะความต้องการ คือ ต้องการหนังสือประกอบการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนมากกว่าความต้องการอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะตำราเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดที่นักศึกษาทางไกลต้องการใช้ประกอบการเรียน รวมทั้งใช้เพื่อศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่มแล้ว นักศึกษาจึงต้องการยืมเอกสารตำราประกอบการเรียนเพื่อไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองที่บ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการจัดการบริการสำหรับห้องสมุดประชาชน

1.1 จากการศึกษาสภาพการเข้าใช้ห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกล พบว่า นักศึกษาเข้าใช้ห้องสมุดต่ำกว่า 3 ครั้งต่อเดือน เป็นจำนวนมาก คือร้อยละ 60 และส่วนมากต้องการให้ห้องสมุดมีชีวิตชีวาให้นำรู้จักห้องสมุด และระเบียบของห้องสมุดเมื่อเปิดภาคเรียนที่หนึ่ง เจ้าหน้าที่ห้องสมุดควรชักชวนให้นักศึกษาทางไกลเข้าใช้ห้องสมุดให้มากขึ้นในฐานะที่ห้องสมุด

ประชาชนอยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของ
ห้องสมุดประชาชนที่จะให้บริการแก่นักศึกษาทางไกล โดยการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้ทราบความ
เคลื่อนไหวของห้องสมุดเพื่อให้ผู้ใช้เกิดความสนใจ

1.2 ด้านสภาพทั่วไป นักศึกษาทางไกลประสบปัญหาเรื่องห้องสมุดอยู่ไกลไปมา
ไม่สะดวก ห้องสมุดควรมีบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ เพื่อให้บริการแก่นักศึกษาทางไกลที่อยู่ตามชนบท
ได้อย่างทั่วถึง และควรดูแลเรื่องการรักษาความสะอาดภายในห้องสมุด

1.3 ด้านครุภัณฑ์ จากผลงานวิจัยพบว่า นักศึกษาทางไกลส่วนมากมีปัญหาด้านนี้
ได้แก่ จำนวนเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือไม่เพียงพอ ดังนั้นห้องสมุดควรจัดหาโต๊ะ เก้าอี้สำหรับอ่าน
หนังสือให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษาและผู้ใช้อื่น นอกจากนี้ควรจัดเรียงโต๊ะ เก้าอี้ภายใน
ห้องสมุดให้สะดวกแก่การใช้

1.4 ด้านสิ่งพิมพ์ นักศึกษาทางไกลพบปัญหาหนังสือเรื่องที่ต้องการมีจำนวนไม่
เพียงพอ และต้องการหนังสือเกี่ยวกับตำราเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนเพิ่มขึ้น
ห้องสมุดควรจัดหาสิ่งพิมพ์ให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา และผู้ใช้อื่น ๆ นอกจากนี้การจัด
หาสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ เข้าห้องสมุดต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ ควรพยายามจัดหาให้
ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ เพื่อจัดปัญหาการสิ้นเปลืองงบประมาณจากการซื้อสิ่งพิมพ์แต่ไม่มี
ผู้ใช้ ห้องสมุดประชาชนควรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมทั้งนักศึกษาทางไกลมีโอกาสนำรายชื่อสิ่งพิมพ์
ที่ต้องการแก่ห้องสมุด และจัดหาให้ตามความเหมาะสม

1.5 ด้านระเบียบการใช้ห้องสมุด จากผลงานวิจัยพบว่านักศึกษาทางไกลร้อยละ
90 ต้องประกอบอาชีพ ทำให้มีเวลาจำกัดด้านการใช้ห้องสมุด ห้องสมุดควรขยายเวลาเปิดบริการ
ให้มากขึ้น หรือเปิดบริการทุกวัน โดยเฉพาะในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งเป็นวันที่นักศึกษาทางไกล
ต้องมาพบกลุ่ม

1.6 ด้านบุคลากร นักศึกษาประสบปัญหาคือ เจ้าหน้าที่ให้บริการน้อย และเจ้าหน้าที่
ขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อ
การทำงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนควรมีการเอาใจใส่ดูแลการทำงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
มากขึ้น และจัดหาบุคลากรให้เพียงพอกับการให้บริการห้องสมุด

2. ข้อเสนอแนะงานการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาที่ไม่เข้าห้องสมุดประชาชนให้เห็นว่านักศึกษาที่ไม่เข้าชมรมทัศนคติอย่างไรต่อห้องสมุด เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาที่ไม่เข้าชมรมทัศนคติที่ดีและมาเข้าห้องสมุดเพิ่มขึ้น

2.2 การเก็บข้อมูลโดยวิธีการอื่นเพิ่มเติม เช่น แบบสัมภาษณ์ การสังเกตประกอบ การวิจัย เพื่อจะได้รับข้อมูลละเอียดและชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 การศึกษาผลกระทบของการเข้าห้องสมุดที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทางไกล

2.4 การมีการวิจัยในด้านของผู้ให้บริการ ซึ่งได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ห้องสมุด และผู้บริหารห้องสมุด เพื่อทราบปัญหาการให้บริการแก่นักศึกษาทางไกล

2.5 การศึกษาความต้องการใช้บริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลของจังหวัดต่าง ๆ ในภาคอื่นของประเทศ เพื่อทราบความต้องการและปัญหาการให้บริการห้องสมุดของนักศึกษาทางไกลอย่างกว้างขวาง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่จะนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการห้องสมุดแก่นักศึกษาทางไกลอันจะเป็นการยกคุณภาพของการศึกษาทางไกลให้สูงขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กชกร สังขชาติ. การศึกษานอกระบบ. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภการพิมพ์, 2527.

การศึกษานอกระบบ. การประเมินโครงการห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศปีงบประมาณ

2525. กรุงเทพฯ : กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกระบบ, 2527.

_____. การศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2528.

_____. คำสั่งที่ 1046/2531 เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานการศึกษานอกระบบ
สายสามัญศึกษา. ลงวันที่ 26 สิงหาคม 2531.

_____. แผนอัตรากำลัง 3 ปี (ปีงบประมาณ 2531-2534) ส่วนที่ 1-2. กรุงเทพฯ :
กรมการศึกษานอกระบบ กระทรวงศึกษาธิการ, 2531.

_____. ระเบียบกรมการศึกษานอกระบบว่าด้วยห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ :
กองแผนงานและวิจัย กรมการศึกษานอกระบบ, 2529.

การศึกษานอกระบบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ศูนย์. คู่มือนักศึกษาการศึกษานอกระบบสายสามัญ
ศึกษา. ระยอง : ศูนย์การศึกษานอกระบบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2530.

_____. รายงานการประเมินผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบสายสามัญ. ระยอง :
ศูนย์การศึกษานอกระบบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2533.

จิตรกร ตั้งเกษมสุข. ชุดตำราเรียนความเป็นมาของการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : บางกอก
การพิมพ์, 2525.

จินตนา เจริญพิทักษ์วงศ์. ลักษณะเฉพาะบุคคลของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนในกรุงเทพมหานคร
กับการอ่าน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
อัครจำเเน.

จุฬพงษ์ วณิชกุล. ห้องสมุดประชาชน. กาญจนบุรี : วิทยาลัยครูกาญจนบุรี, 2528.

ฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน. ความสำคัญของห้องสมุดต่อการเรียนการสอน. ม.ป.ท., 2526.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการวิจัยสถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
และทำปกเจริญผล, 2527.

เทคโนโลยีทางการศึกษา, ศูนย์. คู่มือการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา
ทางไกล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.

นวลเสน่ห์ วงศ์เชิดธรรม. ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ให้สายสามัญในกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อัดสำเนา.

นิยม เขยกิจวัช. การศึกษาประโยชน์ของห้องสมุดต่อการพัฒนาชุมชน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

✓ บุญเกื้อ หลงสวาสดี. สภาพและเกณฑ์วัดของห้องสมุดซึ่งเป็นที่ตั้งเขตการศึกษา. วิทยานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519. อัดสำเนา.

✓ บุญช่วย ตามไท. การเลือกอ่านหนังสือของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนในเขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์
ศษ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2522. อัดสำเนา.

บุษพา วิศาลไพศาล. บทบาทห้องสมุดประชาชนต่อการศึกษานอกระบบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2528.

บุญเรียง ขจรศิลป์. วิธีวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529.

ปฐม นิคมานนท์. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษร, 2528.

แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์, ผู้รวบรวม. ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ :
แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

✓ พิศรา เต็มรังสรรค์. การประชาสัมพันธ์ของห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรมการศึกษานอก
โรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
อัดสำเนา.

✓ เรณู เปี้ยชื่อ. รูปแบบห้องสมุดประชาชนจังหวัดตามทัศนะของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน
จังหวัด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.
อัดสำเนา.

✓ ลัดดา รุ่งวิสัย. การศึกษาผู้ให้และผู้ไม่ใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่. กรุงเทพฯ :
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.

_____. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ทวีติการพิมพ์, 2524.

_____. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วิกตอรีเฮอร์พอร์ท, 2528.

✓ ศศิวิมล ชัยวิระไทย. ความต้องการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยเบ็ดเสร็จระดับ 4 โรงเรียนผู้ใหญ่วัดบางพลี จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

สมชาย ทิพย์กร. คู่มือการจัดกิจกรรมพบกลุ่ม. ระยอง : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออก, 2531.

✓ สายหยุด จำปาทอง. ห้องสมุดกับการพัฒนาการเรียนการสอน. 26(4) : 51-54; ตุลาคม-ธันวาคม 2525.

✓ สุกัญญา ตันติกลยาภรณ์. ความต้องการบริการและกิจกรรมจากห้องสมุดประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์. บรรณารักษศาสตร์มูลฐาน. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

✓ สุนทร สุนันท์ชัย. การวางแผนการศึกษานอกโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2530.

สุพรรณี วราทร. ห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2524.

สุภัทรา ฉัตรเงิน. ห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

อดิศักดิ์ ศรีภูม้น. การศึกษาปัญหาการเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักศึกษาผู้ใหญ่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2520.

✓ อรุณรักษ์ สุวรรณราช. การสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชน
จังหวัดนครราชสีมาวันออกเสียงเหนือ พ.ศ. 2518. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2520.

✓ Anderson, Arther James. "Adult Education Programs and Activities
 Provided by Public Libraries in Massachusetts," Dissertation
Abstracts International. 39 : 7632-A; June, 1979.

✓ Cronbach, Lee Joseph. Essential of Psychological Testing. 3rd ed.
 New York : Harper and Row, 1970.

Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd ed. New York : McGraw-
 Hill, 1973.

✓ Edward, Allen L. Statistical Methods of the Behavioral Science. New
 York : Rinehart, 1957.

Erickson, Mildred Brinkmeir. "An Analysis of Selected Characteristics
 and Needs of Under Student Attending Michigan State University,"
International. 39 : 67-A; July, 1978.

Hope, Nelson Woodrow. "The Role of the Librarian in the Adult Educa-
 tion Movement," Dissertation Abstracts International. 35 :
 7013-A; May, 1975.

✓ Pagel, Dorris Bertha. "Function of Public Librarians Toward the Per-
 forming of Adult Education Service," Dissertation Abstracts
International. 39 : 67-A; July, 1978.

✓ Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. Tokyo :
 McGraw-Hill Kanyakusha, Ltd., 1971.

✓ Yamane, Taro. Statistical on Introductory Analysis. 2nd ed. Tokyo :
 Harper and Row, 1967.

ภาคผนวก

สำเนา

ที่ ทม 1007/0827

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

4 มิถุนายน 2534

เรื่อง ขอดำเนินการ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปทุมธานี

บัณฑิตวิทยาลัยขอรับรองว่า นางประภาศิลป์ ม่วงแก้ว เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอก การศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร นิสิตผู้มีความประสงค์จะมา ติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "ปัญหาและความต้องการรับ บริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดปทุมธานี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของ รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ทัศนีย์ ทองภักดี กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ สิ่งที้นิสิตขอความอนุเคราะห์ คือ ขออนุญาตให้นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย จำนวน 300 คน ตอบ แบบสอบถาม ในระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน 2534 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ สมพร บัวทอง

(นายสมพร บัวทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกล

ระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของนักศึกษา
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชน
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชน

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของนักศึกษา

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย / ทับตัวเลขในช่อง [] หน้าข้อความ

1. เพศ

[1] ชาย

[2] หญิง

2. อาชีพ

[1] รับจ้าง

[2] ค้าขาย

[3] เกษตรกรรม

[4] รับราชการ

[5] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

3. ก่อนมาเรียนการศึกษานอกระบบ ท่านเรียนจบชั้นสูงสุดจากโรงเรียน

- [1] เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
- [2] เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- [3] เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. ท่านได้เข้าใช้ห้องสมุดประชาชนอำเภอในอำเภอที่ท่านอยู่บ่อยครั้งเท่าใด

- [1] 1 ครั้งต่อเดือน
- [2] 2 ครั้งต่อเดือน
- [3] 3 ครั้งต่อเดือน
- [4] 4 ครั้งต่อเดือน
- [5] 5 ครั้งต่อเดือน
- [6] 6 ครั้งต่อเดือน
- [7] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

5. ปัจจุบันท่านเรียนการศึกษานอกระบบในระดับใด

- [1] มัธยมศึกษาตอนต้น
- [2] มัธยมศึกษาตอนปลาย

ตอนที่ 2

แบบสอบถามปัญหาในการใช้ห้องสมุดประชาชน

คำชี้แจง

ต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการใช้ห้องสมุดประชาชนอำเภอที่ท่านเคยไปใช้ ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางเพียงช่องเดียวตามความเป็นจริง ซึ่งแต่ละตารางมีความหมายดังนี้

- ปัญหามาก ช่องหมายเลข 3 หมายถึง ท่านประสบปัญหานั้นมาก
- ปัญหามากกลาง ช่องหมายเลข 2 หมายถึง ท่านประสบปัญหานั้นบ่อยครั้ง
- ปัญหาน้อย ช่องหมายเลข 1 หมายถึง ท่านประสบปัญหานั้นเพียงเล็กน้อย
- ไม่มีปัญหา ช่องหมายเลข 0 หมายถึง ท่านไม่เคยประสบปัญหาเช่นนั้นเลย

ปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชน	ระดับของปัญหา			ไม่มี ปัญหา
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	
	3	2	1	0
1. <u>สภาพทั่วไป</u>				
1) ห้องสมุดอยู่ไกลไปมาไม่สะดวก				
2) มีเสียงรบกวนขณะใช้ห้องสมุด				
3) ห้องสมุดคับแคบเกินไป				
4) ห้องสมุดมีบรรยากาศไม่เอื้ออำนวยให้เข้าไปใช้บริการ				
5) การถ่ายเอกสารในห้องสมุดไม่ดี				
6) เอกสารภายในห้องสมุดรื้อนอบอ้าว				
7) แสงสว่างภายในห้องสมุดไม่เพียงพอ				
8) สภาพห้องน้ำไม่สะอาด				
2. <u>ครุภัณฑ์</u>				
1) การจัดโต๊ะเก้าอี้ภายในห้องสมุดไม่สะดวก				
2) จำนวนโต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือไม่เพียงพอ				
3) ขนาดของโต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือไม่เหมาะสม				
4) ชั้นวางหนังสือหรือตู้หนังสือสูงเกินไป				
5) สภาพโต๊ะเก้าอี้ไม่สะดวก				
3. <u>สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด</u>				
1) หนังสือบนชั้นเรียนลับกันมาไม่เป็นระเบียบ ทำให้หาหนังสือเล่มที่ต้องการได้ยาก				
2) หนังสือเรื่องที่ต้องการมีจำนวนไม่เพียงพอ				
3) หนังสือส่วนใหญ่อ่านง่ายเกินไปและซ้ำซ้อน				

ปัญหาการเข้าถึงห้องสมุดประชาชน	ระดับของปัญหา			ไม่มี ปัญหา
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	
	3	2	1	0
4) จำนวนหนังสืออ้างอิงมีน้อย เช่น หน่วยงาน สาขานุกรม				
5) วารสารมีจำนวนไม่เพียงพอ				
6) วารสารวิชาการไม่ตรงกับความต้องการ				
7) วารสารไม่ตรงกับความต้องการ				
8) วารสารเก่าไม่ทันสมัย				
4. <u>ระเบียบการเข้าถึงห้องสมุด</u>				
1) จำนวนหนังสือที่ให้ยืมมีน้อยเกินไป				
2) ระยะเวลาที่ให้ยืมแต่ละครั้งสั้นเกินไป				
3) ค่าปรับหนังสือส่งคืนเกินกำหนดแพงเกินไป				
4) การตรวจสอบสิ่งของก่อนเข้าและออกจากห้องสมุด เข้มงวดเกินไป				
5) วิธีให้ยืมและรับคืนหนังสือไม่สะดวก				
6) ช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการยังไม่เหมาะสม				
5. <u>บุคลากร</u>				
1) เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีมารยาทไม่เหมาะสม				
2) เจ้าหน้าที่ไม่อำนวยความสะดวกงานการเข้าถึงห้องสมุด				
3) เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นงานการให้บริการ				
4) เจ้าหน้าที่มีความเคร่งครัดในระเบียบการเข้าถึงห้องสมุด น้อย				
5) มีเจ้าหน้าที่ให้บริการน้อย				

ปัญหาในการใช้ห้องสมุดนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว (โปรดระบุ 3 อันดับ)

1. _____
2. _____
3. _____

ตอนที่ 3

แบบสอบถามความต้องการรับบริการจากห้องสมุด

แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ด้านคือ

ด้านที่ 1 ความต้องการรับบริการและกิจกรรม

ด้านที่ 2 ความต้องการรับบริการด้านสิ่งพิมพ์

ด้านที่ 1 ความต้องการรับบริการและกิจกรรม

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ทับตัวเลขในช่อง [] หน้าข้อความตามความต้องการของท่านต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการเพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่เดิม

1. ต้องการยืมหนังสือครั้งละ

[1] 1-3 เล่ม

[2] 4-7 เล่ม

[3] ไม่จำกัดจำนวน

[4] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

2. ต้องการยืมหนังสือได้มาครั้งละ

[1] 3 วัน

[2] 5 วัน

[3] 7 วัน

[4] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

3. ต้องการให้จ่ายค่าปรับหนังสือเกินกำหนดวันละเท่าใดจึงจะเหมาะสม

[1] 1 บาท

[2] 2 บาท

[3] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

4. ต้องการให้มีตำรวจ

[1] ต้องการ

[2] ไม่ต้องการ

[3] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

5. ต้องการให้บริการเกี่ยวกับน้ำดื่ม

[1] ต้องการ

[2] ไม่ต้องการ

[3] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

6. ต้องการให้เพิ่มโต๊ะเก้าอี้สำหรับนั่งอ่านประเภหาด

[1] เพิ่มโต๊ะหมู่เพิ่มมากขึ้น

[2] เพิ่มโต๊ะนั่งเดี่ยวเพิ่มมากขึ้น

[3] โต๊ะเก้าอี้ที่มีอยู่เพียงพอแล้ว

[4] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

7. ต้องการเจ้าหน้าที่ต้องสมัครให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า

[1] ต้องการ

[2] ไม่ต้องการ

[3] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

8. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดหาวิธีให้นักศึกษารู้จักใช้ห้องสมุดและวัสดุใน
ห้องสมุด โดยวิธีใด

- [1] แนะนำนักศึกษาให้รู้จักห้องสมุดและระเบียบของห้องสมุด
เมื่อเปิดเรียนภาคแรก
- [2] อบรมนักศึกษาเรียนรู้ในการใช้ห้องสมุดและการใช้วัสดุต่าง ๆ
ในห้องสมุดเป็นเวลา 1 สัปดาห์
- [3] สอนวิชาการใช้ห้องสมุด การอ่าน การใช้นั่งสือ และวิธีการ
เขียนรายงาน โดยมีชั่วโมงสอนเป็นทางการ
- [4] วิธีใช้ห้องสมุดและระเบียบข้อบังคับของห้องสมุดติดไว้บน
ห้องสมุดเพื่อให้ผู้เข้าศึกษาเอง
- [5] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

9. ต้องการให้มีการจองหนังสือเล่มที่ต้องการยืมจากผู้อื่น

- [1] ต้องการ
- [2] ไม่ต้องการ
- [3] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

10. ต้องการให้มีการจองหนังสือเล่มที่ต้องการยืมจากผู้อื่น

- [1] ต้องการ
- [2] ไม่ต้องการ
- [3] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

11. ต้องการให้มีการจัดนิทรรศการงานโอกาสต่าง ๆ และนิทรรศการหนังสือใหม่

- [1] ต้องการ
- [2] ไม่ต้องการ
- [3] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

12. ต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการอย่างไร

- [1] ทุกสัปดาห์
- [2] ทุก 2 สัปดาห์
- [3] ทุก 3 สัปดาห์
- [4] ทุกเดือน
- [5] ทุกครั้งที่เป็นวันสำคัญ

13. ต้องการให้มีการจัดแสดงปาฐกถา วิชาที่ หนังสือ ประกาศการอ่าน
วิจารณ์หนังสือ จัดอภิปราย

- [1] ต้องการ
- [2] ไม่ต้องการ
- [3] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

14. ต้องการเล่นกีฬา เกม ทายปัญหา แข่งขันวาดภาพ

- [1] ต้องการ
- [2] ไม่ต้องการ
- [3] อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____

ด้านที่ 2 ความต้องการรับบริการด้านสิ่งพิมพ์

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลขเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความต้องการของท่าน

ความต้องการมาก ช่องหมายเลข 3 หมายถึง ท่านมีความต้องการนั้นมาก

ความต้องการปานกลาง ช่องหมายเลข 2 หมายถึง ท่านมีความต้องการนั้นปานกลาง

ความต้องการน้อย ช่องหมายเลข 1 หมายถึง ท่านมีความต้องการนั้นน้อย

ไม่ต้องการ ช่องหมายเลข 0 หมายถึง ท่านไม่มีความต้องการ

ความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชน	ระดับของ ความต้องการ			ไม่ ต้องการ
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	
	3	2	1	0
1. <u>สิ่งพิมพ์จำแนกโดยอาชีพหลักการจัดหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้</u> <u>เป็นแนวทาง</u>				
1) หนังสือเกี่ยวกับปรัชญาและจิตวิทยา				
2) หนังสือเกี่ยวกับศาสนา				
3) หนังสือเกี่ยวกับสังคม การเมือง การปกครอง				
4) หนังสือเกี่ยวกับกฎหมาย				
5) หนังสือเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี				
6) หนังสือเกี่ยวกับการศึกษา				
7) หนังสือเกี่ยวกับภาษา เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ				
8) หนังสือเกี่ยวกับเทคโนโลยี การแพทย์ อุตสาหกรรม				
9) หนังสือเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เช่น เคมี ชีววิทยา				
10) หนังสือเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ				
11) หนังสือเกี่ยวกับศิลปะและการบันเทิง เช่น ดนตรี การวาดภาพ				
12) หนังสือเกี่ยวกับวรรณคดี				
13) หนังสือนวนิยาย, เรื่องสั้น				
14) หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์				
15) หนังสือเกี่ยวกับประเพณีบุคคลสำคัญ				
16) หนังสือภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว				
17) หนังสือความรู้รอบตัว เบ็ดเตล็ด				

ความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชน	ระดับของ ความต้องการ			ไม่ ต้องการ
	มาก	ปาน กลาง	น้อย	
	3	2	1	0
2. <u>สิ่งพิมพ์แบ่งตามประเภท</u>				
1) ตำราเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ				
2) หนังสืออ้างอิง				
3) หนังสือสารคดี				
4) หนังสือบันเทิงคดี				
5) วารสาร, นิตยสาร				
6) หนังสือพิมพ์				
7) จุลสาร				

สิ่งอื่น ๆ ที่ต้องการนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว (โปรดระบุ) -----

ตารางค่าอำนาจจำแนกของปัญหาการวิจัยห้องสมุดประชาชน

ปัญหาการวิจัยห้องสมุดประชาชน	ค่าอำนาจจำแนก
1. <u>สภาพทั่วไป</u>	
1) ห้องสมุดอยู่ไกลไปมาไม่สะดวก	2.63
2) มีเสียงรบกวนขณะใช้ห้องสมุด	4.54
3) ห้องสมุดคับแคบเกินไป	2.17
4) ห้องสมุดมีบรรยากาศไม่เชิญชวนให้เข้าไปใช้	2.88
5) การถ่ายเอกสารภายในห้องสมุดไม่ดี	2.19
6) อากาศภายในห้องสมุดร้อนอบอ้าว	2.93
7) แสงสว่างภายในห้องสมุดไม่เพียงพอ	3.30
8) สภาพห้องน้ำไม่สะอาด	3.93
2. <u>ครุภัณฑ์</u>	
1) การจัดโต๊ะเก้าอี้ภายในห้องสมุดไม่สะดวก	4.94
2) จำนวนโต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือไม่เพียงพอ	3.78
3) ขนาดของโต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือไม่เหมาะสม	5.00
4) ชั้นวางหนังสือหรือตู้หนังสือสูงเกินไป	3.79
5) สภาพโต๊ะเก้าอี้ไม่สะดวก	3.69
3. <u>สิ่งพิมพ์ของห้องสมุด</u>	
1) หนังสือบนชั้นเรียนลับกันไม่เรียบร้อย ทำให้อ่านหนังสือเล่มที่ต้องการได้ยาก	3.26
2) หนังสือเรื่องที่ต้องการมีจำนวนไม่เพียงพอ	3.80
3) หนังสือส่วนใหญ่ค่อนข้างเก่าและชำรุด	2.32

ตาราง (ต่อ)

ปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชน	ค่าอำนาจจำแนก
4) จำนวนหนังสืออ้างอิงมีน้อย เช่น พจนานุกรม สาขากรม	5.75
5) วารสารมีจำนวนไม่เพียงพอ	3.39
6) วารสารวิชาการไม่ตรงกับความต้องการ	4.65
7) วารสารไม่ตรงกับความต้องการ	4.46
8) วารสารเก่าไม่ทันสมัย	5.00
4. <u>ระเบียบการใช้ห้องสมุด</u>	
1) จำนวนหนังสือที่หียมีน้อยเกินไป	2.63
2) ระยะเวลาที่หียมีแต่ละครั้งสั้นเกินไป	2.94
3) ค่าปรับหนังสือส่งคืนเกินกำหนดแพงเกินไป	3.55
4) การตรวจสอบสิ่งของก่อนเข้าและออกจากห้องสมุด เข้มงวดเกินไป	3.41
5) วิธีให้ยืมและรับคืนหนังสือไม่สะดวก	4.11
6) ช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการยังไม่เหมาะสม	4.15
5. <u>บุคลากร</u>	
1) เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีมารยาทไม่เหมาะสม	4.43
2) เจ้าหน้าที่ไม่อำนวยความสะดวกในการใช้ห้องสมุด	4.62
3) เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นในการให้บริการ	1.86
4) เจ้าหน้าที่มีความเคร่งครัดในระเบียบการใช้ห้องสมุด น้อย	4.80
5) มีเจ้าหน้าที่ให้บริการน้อย	4.25

ตารางคำอำนาจจำแนกของความต้องการบริการจากห้องสมุดประชาชน

ปัญหาการใช้ห้องสมุดประชาชน	คำอำนาจจำแนก
1. <u>สิ่งพิมพ์จำแนกโดยหลักการจัดหมู่ระบบดิวอี้เป็นแนวทาง</u> 1) หนังสือเกี่ยวกับปรัชญาและจิตวิทยา 2.59 2) หนังสือเกี่ยวกับศาสนา 2.34 3) หนังสือเกี่ยวกับสังคม การเมือง การปกครอง 2.71 4) หนังสือเกี่ยวกับกฎหมาย 3.02 5) หนังสือเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี 2.54 6) หนังสือเกี่ยวกับการศึกษา 2.96 7) หนังสือเกี่ยวกับภาษา เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ 2.72 8) หนังสือเกี่ยวกับเทคโนโลยี การแพทย์ อุตสาหกรรม 2.41 9) หนังสือเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ เช่น เคมี ชีววิทยา 2.86 10) หนังสือเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ 3.48 11) หนังสือเกี่ยวกับศิลปะและการบันเทิง เช่น ดนตรี การวาดภาพ 3.45 12) หนังสือเกี่ยวกับวรรณคดี 2.35 13) หนังสือนวนิยาย, เรื่องสั้น 4.71 14) หนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ 1.84 15) หนังสือเกี่ยวกับประติมากรรมสำคัญ 2.83 16) หนังสือภูมิศาสตร์และการท่องเที่ยว 2.73 17) หนังสือความรู้รอบตัว เบ็ดเตล็ด 2.12	
2. <u>สิ่งพิมพ์แบ่งตามประเภท</u> 1) ตำราเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบโรงเรียนสายสามัญ 1.80 2) หนังสืออ้างอิง 5.05	

ตาราง (ต่อ)

ปัญหาการเข้าถึงห้องสมุดประชาชน	ค่าอำนาจจำแนก
3) หนังสือสารคดี	3.28
4) หนังสือบันเทิงคดี	3.81
5) วารสาร, นิตยสาร	6.68
6) หนังสือพิมพ์	3.08
7) จุลสาร	1.96

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. รศ.เจลิยา พันธุ์สีดา

สังกัด ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2. ผศ.พวา พันธุ์เมฆา

สังกัด ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

3. ดร.วีระ สุภากิจ

สังกัด ฝ่ายสื่อสารสนเทศศึกษา สำนักหอสมุดกลาง มศว ประสานมิตร

4. อาจารย์กิติเกษม จงขึ้น

สังกัด ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

5. อาจารย์เรณู เปี้ยชื่อ

สังกัด ศึกษานิเทศก์ กรมการศึกษานอกโรงเรียน

6. อาจารย์ณฐะเรือน แสงทอง

สังกัด กรมการศึกษานอกโรงเรียน

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางประกาศศิลป์ ชื่อสกุล พ่วงแพ้ว

เกิดวันที่ 12 เดือน กันยายน พ.ศ. 2500

สถานที่เกิด บ้านเลขที่ 7 หมู่ที่ 8 ต.พระพุทธรบาท อ.พระพุทธรบาท จ.สระบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 46/17 ถนนประสิทธิ์พัฒนา 1 ต.หน้าเมือง อ.เมือง
จ.ปราจีนบุรี 25000

ตำแหน่งหน้าที่การงาน อาจารย์ 1 ระดับ 4

สถานที่ทำงานปัจจุบัน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2517 สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
จากโรงเรียนสุวิทย์วิทยา จังหวัดสระบุรี
- พ.ศ. 2520 สำเร็จหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
จากวิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี
- พ.ศ. 2525 สำเร็จหลักสูตรประโยคครูพิเศษมัธยม
จากสนามสอบจังหวัดปราจีนบุรี
- พ.ศ. 2529 สำเร็จหลักสูตรปริญญาการศึกษาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- พ.ศ. 2534 สำเร็จหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่)
จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

- พ.ศ. 2522 เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอตาพระยา จังหวัดปราจีนบุรี
- พ.ศ. 2525 เจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชนอำเภอรั้วประเทศ จังหวัดปราจีนบุรี
- พ.ศ. 2530 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี

**ปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกล
ระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี**

บทคัดย่อ

ของ

ประภาศิลป์ ม่วงแก้ว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤศจิกายน 2534

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี โดยจำแนกตามเพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียนสูงสุด จำนวนครั้งที่เข้าห้องสมุด ระดับชั้นการเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 330 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ คือ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดประชาชน คือ ห้องสมุดอยู่ไกลไปมาไม่สะดวก จำนวนโต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือไม่เพียงพอ หนังสือเรื่องที่ต้องการมีจำนวนไม่เพียงพอ จำนวนหนังสือที่หิยมน้อยเล่มเกินไป และมีเจ้าหน้าที่ให้บริการน้อย นักศึกษาทางไกลที่มีเพศ มีพื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียน และระดับชั้นการเรียนต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดไม่แตกต่างกัน นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพ และจำนวนครั้งในการเข้าห้องสมุดต่างกัน มีปัญหาการรับบริการจากห้องสมุดแตกต่างกัน

2. ความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชน คือ ต้องการยืมหนังสือครั้งละ 1-3 เล่ม ต้องการยืมเป็นเวลา 7 วัน และต้องการจ่ายค่าปรับหนังสือเกินกำหนดจำนวน 1 บาท ต้องการให้มีบริการตู้รับฝากของ บริการเกี่ยวกับน้ำดื่ม เพิ่มโต๊ะที่นั่งเดี่ยว บริการตอบคำถาม และช่วยค้นคว้า ต้องการวิธีแนะนำให้รู้จักห้องสมุด และระเบียบของห้องสมุดเมื่อเปิดภาคเรียน ภาคแรก ต้องการบริการวัสดุทัศนวัสดุ บริการจองหนังสือเล่มที่ต้องการยืมต่อจากผู้อื่น และบริการจัดนิทรรศการและกิจกรรมงานโอกาสต่าง ๆ และต้องการดำรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน นักศึกษาทางไกลที่มีเพศ อาชีพ พื้นฐานการศึกษาระบบโรงเรียน และระดับชั้นการเรียนต่างกัน มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดไม่แตกต่างกัน นักศึกษาทางไกลที่มีจำนวนครั้งในการเข้าห้องสมุดต่างกัน มีความต้องการรับบริการจากห้องสมุดแตกต่างกัน

**PROBLEMS AND NEEDS IN LIBRARY FROM PUBLIC LIBRARIES OF ADULT
STUDENTS IN THE DISTANCE LEARNING PROGRAMS, SERVICES
LEVEL OF PROVINCIAL NONFORMAL EDUCATION CENTERS
IN CHANGWAT PRACHIN BURI**

AN ABSTRACT

BY

PRAPASIL PHONGPHAEW

**Presented in partial Fulfillment of the requirement for the Master
of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University**

November 1991

The purposes of this research were to study and compare the problems and needs in library services from public libraries of adult students in the distance learning programs, secondary levels of provincial nonformal education centers in Changwat Prachin Buri. The data were analysed with respect to the following variables: sex, occupations, levels of formal education, the frequency of library use, and class levels of the adult students.

The samples in this study were 330 adult students in the distance learning programs as indicated above. Descriptive statistics such as percentage, means, t-test and an analysis of variance were used to analyse the data.

The results of the study were as follows:

1. The students indicated problems related to the use of public libraries as: the distant location of the libraries which made their visits uncomfortable; inadequate seats, books and service personnel; and a limited number of books on loan. There were no significant differences in the students' perceptions of the problems with respect to sex, levels of formal education, and class levels. However, significant differences were found in the students' perceptions with respect to occupations and the frequency of library use variables.

2. The students' needed services from public libraries were as follows: up to 3 books/7 day-loan; one baht fine for an overdue book; lockers; public drinking water; more single study seats; reference services; a library orientation at the beginning of the first term about how to use it, rules and regulations of the library; AV services; placing a hold on a book some-one else had checked out; displays and activities on various occasions; and, textbooks for use in nonformal education programs. There were no significant differences in the students' needs of library services with respect to their sex, occupations, and levels of formal education. However, there were significant differences in those needs with respect to the frequency of library use variable.